

■ 4 Mart
2016 Cuma
■ Sayı: 22
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN
EGME

Forbes'un zenginleri, AKP'nin yandaşları

Her yılın ilk aylarında olduğu gibi bu yıl da Forbes dergisi, Türkiye'nin en zengin ilk 100 patronunu açıkladı. Açıklanan tablo aynı zamanda 13 yıllık AKP iktidarı ile iyi ilişkiler içinde olan tekellerin tablosu.

KADINLAR GERİCİLİKLE MÜCADELEYE HAZIR

ABD SEÇİMLERİ DÖNÜM NOKTASI MI? | RENAULT'DA İŞÇİYE KARŞI 'ORGANİZE İŞLER' | TÜRK-İŞ:
İMZA KAMPANYASI SENDİKACILIĞI | HARİBO İŞÇİSİ KAZANDI: HARİBO'YLA MUTLU OLUNMUYOR

NAMAZI NEREDE KILACAKLAR?

Şamil Tayyar, bütün hazırlıkların yapıldığını, "Türkiye'nin sabrı taşarsa 3 saatte Şam'a varılacağını söylemişti.

Erdoğan, "inşallah en kısa sürede Şam'a gideceğiz, Emevi Camii'nde namazımızı kılacağız" buyurmuştu.

Olmadı.

"Derin strateji" diye pazarladıkları, sünni islam ekseni, yeni Osmanlıcılık vs. bölgesel dengelerin, Türkiye halkının savaş ve işgal propagandalarını hazmetmemesinin ve şüphesiz Suriye halkının kahramanlıklarının sonucunda daha tedavüle çıkamadan geçersiz kılındı.

Emevi Camii'nde namaz kılma saldırgan hayalleri de tarihin "boş sözler" çöplüğünde yerini aldı.

Tablo bu olunca AKP iktidarı için bu soru ortaya çıktı "bu durumda namazı nerede kılacaklar?"

Yanıt, düzenin bitmeyen gericilik iştahı sayesinde kolay bulundu.

Her yerde.

Cuma genelgesi, gericiliğin alışık olduğumuz sinsi hamlelerinden birisidir.

Yavaş yavaş uygulamaya konulmak istenen sokaklara taşan cami avlusu tabloları ile dışarda duvarlara çarpan ülke gericiliğinin içerde tescil edilmesiydi.

"Cuma"nın dışında kalanlar fişlenecek, kamu çalışanları bununla terörize edilecek, dinci örgütlenmeler için bu zemin bir kez daha sağlaştınlacak ve laiklikten bir kez daha intikam alınacaktı.

Sinsice olduğunu söylemiştik.

Fırsat buldukça ileri adım atan, "durum çok müsait görünmüyor" dediklerinde ise duraklayan bir tarzı var gericilerin.

Genelge sonrası işyerlerinde, okullarda küçük adımlar atıldı. Valilik duyuruları gibi araçlarla mesele "gündemde" tutuldu.

Ama henüz "namaza durmuş Türkiye" tablosu hazırlanıp bitirilmiş değil.

"Şimdilik" şartların müsait olmadığı ya da adım adım ilerledikleri düşünülebilir.

Asıl sorunlarının bu olduğunu hiç düşünmeyelim.

Gericiliğin son 20 yılda nasıl bir cüretkârlıkla ilerlediği, her yere yayıldığı ne kadar doğruysa, bir din devletine dönüşme ve toplumda mutlak dinselleşme ne kadar büyük ve açık bir tehditse, bu yönde atılan adımların iyice bileyletiği, güçlü ve nitelikli bir toplumsal tepkinin olduğu da o kadar doğrudur.

Bu tepkinin ezilebilmesi için önce dağıtılması, sulandırılması ya da uyutulması gerekiyor.

Ninnileri ile bu tablonun parçası olmak isteyenler yoluna gitsin.

Gericiliğe karşı tepkiyi toparlamak, uyutulmasını ya da kandırılmasını önlemek bizim işimiz.

Ve işimizin başındayız.

 KOMÜNİST PARTİ

Bu nikâh kıyılmaz

BU 8 MART YAZISINA İYİ HABER VEREREK BAŞLAYALIM. TÜRKİYE'DE GERİCİLİĞİN KADER OLMADIĞINI İDDİA EDEN, "ÖZGÜRLÜK İÇİN BİRLİKTE MÜCADELE EDELİM" DİYEN İNSANLAR VAR VE YOLLARININ KESİŞECEĞİ MİLYONLARCA İLERİCİ OLDUĞUNU BİLİYORLAR. VE BUNUN KADINLARLA ÇOK İLGİSİ VAR!

Kamusal alanın dinselleştirilmesi kadınlar için özel bir anlam içeriyor. Gerici bir kamusal yaşam, dinsel kaidelerin hegemonyasındaki bir sokak, evin içini de karartıyor. O evin içinde cinsel istismar ve şiddetin türlü boyutları, kadını, çocukları hedef alıyor.

Geçtiğimiz hafta Sözcü gazetesinde bir köşe yazarı; "Kabineye bebek geldi" başlığıyla bir "kulis haber" yayınladı. Sözcü'nün "her zamanki gibiliği" ayrı bir tartışma değil ama ayrı bir yazı konusu; üslubu dedikoducu, yaklaşımı kadın düşmanı. İddiaya göre Ankara'nın özel bir hastanesinde AKP'li bir bakanın hukuken evli olmadığı yabancı uyruklu eşi bir çocuk dünyaya getirmiş, olay basından saklanmıştı. Ardından AKP'li bakanın Başbakan Yardımcısı Tuğrul Türkeş olduğu ortaya çıktı. Konuyu göğsünü gererek açıkladı Türkeş ve eşinden 14 yıldır boşanmadığını belirterek şöyle dedi; "Adı geçen hanımefendi ile dini, ahlaki ve örfi tüm vecibeler yerine getirilerek; aleni ve meşru bir şekilde aile hayatımı sürdürmekteyim. Komşularına, akrabalarım ve beni yakından tanıyan herkese malum olan bu ilişki asla ve kata

gizli, saklı, gayr-ı meşru değildir."

ŞAHİDİ MELEKLER OLANIN...

Durum açıkça şuydu; AKP'li bir bakan, pek çok AKP'linin örtük bir şekilde zaten sürdürmekte olduğu fiili "ikinci eş" durumunu normalleştiriyor, bunu hakkı görüyor, medeni hukuk falan değil örfi vecibelerden bahsediyor, üstelik komşularını, hısımlarını da buna şahit ediyordu. Türkeş, mealen "İmam nikâhım var, kime ne" diyordu.

Gericiler imam nikâhı tartışmasını zaman zaman zorladı, AKP ise adım attı.

Geçtiğimiz yıl Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez; "... nikâh sadece seküler bir akit değildir. Yani sadece belediye başkanının 'Sizi karı-koca ilan ettim' sözleriyle biten bir akit değildir. Bütün dinlerde, medeniyetlerde nikâh akdinin bir manevi boyutu vardır. Bir ilahi boyutu vardır. Nikâh akdinin şahidi Allah'tır, meleklerdir" demişti.

Ardından AYM'nin resmi nikâh olmadan imam nikâhı kıyılmasını cezaya tabi suç olmaktan çıkarışını izledik. AKP İstanbul Kadın Kolları Başkanı Özlem Zengin, kararı "eşitlik getireceği için adil bir karar" olarak yorumlamış; "Sen arada

hiçbir bağ olmadan birlikte yaşayana bir şey söylemiyorsan, kendi iç dünyası için önemli olan dini nikâhı yapan kişiye de bir şey dememen lazım" demişti. Mahrem ilan edilen "içeri"de, her türlü hukuksal haktan mahrum bırakılan bir kadın, "adil bir karar" sahtekârlığı altında ezilecekti.

Diğer taraftan "Gerici" sözünü ağzına almaya korkan ama şimdilerde laikliğin kıymetini hatırlayan liberal kalemlerle İslamcının kamusal alandaki varlığında özgürlük incileri aradığı günler de, Türkiye'yi kadınlar için yaşanmaz hale getiren gericiğin palazlanmasındaki payları da asla unutulmamalı. Onlar birlikte meleklerin şahitliğine alkış tutabilirler, ama biz "bu nikâh kıyılmaz" demek zorundayız.

Türkeş'in etrafa saçtığı pislikle işimiz olmalı. Buna seyirci kalan, sessizce onaylayan ya da yüksek sesle çığırkanlığını yapan herkesle işimiz olmalı. Bu ikiyüzlü ahlakçılığa boyun eğmeyeceksek, Türkeş ve muadillerinden hesap sormak durumundayız.

"Gerici kader değil" diyerek mücadeleye çağırınlar, bu yüzden bu kara tablonun iyi haberi.

Bir arada yaşamak yok!

ÇİLEM EN SERT VE TEK ÖNLEMİ ALDI, YAŞAMINI KORUMAK İÇİN BAŞKA YOLU YOKTU. GERİCİLİKLE MÜCADELE DE ÇİLEM'İN KAVGASI GİBİ... YA GERİCİLİK YA KADINLAR YAŞAYACAK. ARADA BİR ÖNLEM YOK, BİR ARADA YAŞAMAK YOK. BİR ARADA YAŞAMAYI REDDEDİYORUZ. ÇÜNKÜ GERİCİLİKLE YAŞAYAMIYORUZ.

Fransız yönetmen Jean-Luc Godard'ın "Serseri Aşıklar" filminde kadın karakter Patricia; "Mutsuz olduğum için mi özgür değilim, özgür olmadığım için mi mutsuzum" diye sorar.

TÜİK'in yaptığı bir araştırma Türkiye'de mutlu olduğunu söyleyen kadın oranının 2013 yılında yüzde 59 iken, 2014'te yüzde 56'ya düştüğünü gösteriyor. Daha yakın tarihli uluslararası bir başka yaşam memnuniyeti araştırması ise, Türkiye'deki kadınların yalnızca yüzde 6.5'inin "tamamen mutlu" olduğu sonucuna ulaşmış. Yani "çok mutsuzuz" demeye dilimiz varmıyorsa bile, "giderek mutsuzlaşıyoruz" demek normal görünüyor.

2016'nın ilk iki ayında 24 kadın öldürüldü. Kadıköy'de 19 yaşında bir üniversiteli kadın sokak ortasında cinsel saldırıya uğradı. 16 yaşındaki Cansel Buse, yalnızca kendisine tecavüz eden öğretmeni yüzünden değil, okul yönetiminin bir cinsel istismar çetesi soğukkanlılığıyla olayı örtbas etme çabası yüzünden de ölüme sürüklendi.

Ekvador'da bile kadına şiddet saçan bir Cumhurbaşkanı'nın yüzüne bakıyo-

ruz her gün. Başımızı bir yana çevirdiğimizde Diyanet İşleri Başkanı, diğer yanda imam nikâhlı Türkes... Sırtımızı döndüğümüzde Hüseyin Üzmez'e sahip çıkan İslamcı Mehmet Şevket Eygi, başımızı kaldırıp gökyüzüne baksak, "kırmızı ruj yasak" denen Türk Hava Yolları uçakları...

Özgür değiliz, kuşatıldık. Gericiliğin göz hapsindeyiz, elleri üzerimizde, etrafımız sarıldı; nasıl mutlu olabiliriz?

Hiç sokakta yürümenin, evdeki salonun, okulda öğrenciliğin, dolmuşun, otobüsün ortak kümesi olabileceği akla gelir mi? Gericiliğin iktidarında bir ülkedeyseniz evet; bu alakasız mekânlar kocaman bir ortak vaatle çıkıyor kadınların karşısına: Cinsel istismar ve yaşam hakkı ihlali.

NASIL MUTLU OLABİLİRİZ?

Patricia'nın sorusunun karşısında Michel'in cevabı şöyle olur; "Mutsuzluk taviz vermektir." Michel'in denklemi tersinden de doğru; "Taviz vermek mutsuzluktur."

Taviz verdiğimiz her gün mutsuz oluyoruz. Ülkeyi dev bir mescide çevirdiklerinde sessizsek eğer, taviz veriyorumuz.

**TAVİZ VERDİĞİMİZ
HER GÜN MUTSUZ
OLUYORUZ. ÜLKEYİ
DEV BİR MESCİDE
ÇEVİRDİKLERİNDE
SESSİZSEK EĞER,
TAVİZ VERİYORUZ.
CUMA NAMAZI
GENELGESİNDE
İBADET
ÖZGÜRLÜĞÜ
GÖRENLERE
"GERİCİ"
DEMEDİĞİMİZDE,
TAVİZ VERİYORUZ...**

ruz. Cuma namazı genelgesinde ibadet özgürlüğü görenlere "gerici" demediğimizde, taviz veriyoruz. Çocuğumuza zorla hurafeler anlatılırken kayıtsızlıkla geçiştirdiğimizde, taviz veriyoruz. Sonrası mutsuzluk...

ÇİLEM'İN KAVGASI

Taviz vermemenin yolu gerçek bir kavgaya girmek, başka hiçbir yolu yok. Aydınlanma mücadelesine omuz vermek kadınlar için bir yaşam hakkı itiş kakışı, bir meşru müdafaa alanı. Hayatı için mücadele eden Çilem Doğan'ın kavgası gibi, meşru müdafaa... Çilem en sert ve tek önlemi aldı, yaşamını korumak için başka yolu yoktu. Gericilikle mücadele de Çilem'in kavgası gibi... Ya gericilik ya kadınlar yaşayacak. Arada bir önlem yok, bir arada yaşamak yok.

Bir arada yaşamayı reddediyoruz. Çünkü gericilikle yaşayamıyoruz. Gerçek bir kavganın, gerilim hattının tam üstünde duruyor gibiyiz, birbirimize sıkı tutunalım. "Hep birlikte olmanın özgürlük olduğuna inananlarız" diyenler az bile söylüyor. Özgür olursak, mutlu da olacağız. Bu 8 Mart biraz da o yüzden iyi bir haberle geldi.

Gericiler kız çocuklarının okula gitmesini neden istemez?

Boyun eğdirmenin başlangıç aşaması

KIZ ÇOCUKLARININ OKULLARDAN UZAKLAŞTIRILMASI, GERİCİLİKLE SÜREKLİ BİR SÜRTÜŞME HALİNDE OLAN KADINLARA BOYUN EĞDİRME ÇABASININ BAŞLANGIÇ AŞAMASI. GERİCİLİK, BİAT ETMENİN, ERKEN YAŞTA EVLENDİRİLMENİN, TACİZ EDİLMENİN, ÖLDÜRÜLMENİN SORGUYA AÇILMADIĞI BİR KADIN YİĞİNİ YARATMAK İSTİYOR.

Dinselleşmenin en çok görünür hale geldiği alanlardan biri eğitim. Kesintili eğitim önerisinin hızla uygulamaya sokulmasından bu yana gerçekleştirilen MEB Şuraları ile birlikte, zorunlu din eğitimi dersleri ile okullarda türban serbestliği sıkça tartışıldı. Tartışmaya açılan konulardan biri ise kız çocuklarının okullaşması. Eğitim-Sen Kadın Sekreterliği'nin hazırladığı raporda, 2014 yılında 36 bin 401 kız çocuğunun, açık liseler de dahil olmak üzere hiçbir kuruma kayıt yaptırmadığı belirtiliyor. Okuldan alınan kızların hayatlarını ne şekilde sürdürdüklerine dair bir veriye de ulaşamıyor ama tahmin etmek zor değil.

Kesintili eğitim sisteminin kız çocuklarının eğitime katılımında problemlere yol açacağı düşüncesi, sisteme en büyük itirazlardan biri olageldi. Ancak bu soruna, salt pedagojik olarak değil, Türkiye'nin yakıcı problemlerinden olan dinsellemenin kadınlarla teması açısından da yaklaşmak gerekiyor.

Gericiliğin eğitim anlayışı, kız çocuklarına iki seçenek dayatıyor: Okuldan uzaklaşmak ya da dinsellemenin omurgayı oluşturduğu bir eğitime tabi tutulmak. 2014-2015 Milli Eğitim İstatistikleri'ne göre, örgün eğitimde genel olarak erkek öğrenci yoğunluğu daha öndeyken; İmam-Hatip Liseleri'ne kayıtlı kız öğrenci sayısı erkek öğrencilerden 29.694 daha fazla. Rakamların gösterdiği üzere, kız çocuklarının yalnızca eğitimsizliğinin değil, eğitiminin şekli de gericilik hükümleriyle belirleniyor.

ADRES 'KOCA EVİ'

Peki, gericiliğin kadınları bilimsel eğitimden uzaklaştırma çabası neden?

Bu sorunun ilk yanıtı gericiliğin evlilik vurgusunda gizli. Erken yaşta evliliğin önünün açıldığı düzenlemeler ile kız çocuklarının eğitimden alınıp "koca evi"ne teslim edilmesi sağlanıyor. 2014 yılında Türkiye'de evlendirilen kız çocuklarının sayısı önceki yıllara göre %94,2 artarak 181 bini aştı. Başvuru ile yasal olarak evlenmenin önünün açılmasının yanı sıra, imam nikâhları ile kayıt dışı evlendirme de kız çocuklarının çocukluklarına, yaşamlarına el koyuyor.

Bir diğer sorun kümesi ise çocuk işçilikle bağlantılı. İstihdamda olan kız çocukları, haftada yaklaşık 33 saat, genellikle tarım alanında ve mevsimlik işçi olarak çalışırken; görünmeyen emek gücüne dahil olan kız çocukları ise hane halkının alışveriş, beslenme, giyim hazırlıkları, küçük kardeş veya hasta bakımı gibi faaliyetlerini üstleniyorlar. İstihdam alanına dahil olan kadınlardan arta kalan ev işleri yığını, hanenin kız çocuklarına yükleniyor. Bir anlamda kız çocuklarının okuldan koparılması, gericiliğin yetişkin kadın tahayyülünün ön gösterimi niteliğinde.

Kız çocuklarının okullardan uzaklaştırılması, gericilikle sürekli bir sürtüşme halinde olan kadınlara boyun eğdirme çabasının başlangıç aşaması. Gericilik, biat etmenin, erken yaşta evlendirilmenin, taciz edilmenin, öldürülmenin sorguya açılmadığı bir kadın yığını yaratmak istiyor. Bu sebeple laik, bilimsel ve zorunlu eğitim mücadelesi kadınlar için vazgeçilmez, ertelenemez bir gereksinim halinde. Kadın düşmanları yaratan, kadınları yok sayan bir eğitimi yok etmek ise hiç de hayal değil.

■ Nihan Soycan

Birtakım rakamlar...

- 2015 yılında Türkiye, eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği açısından 142 ülkenin değerlendirildiği OECD raporunda 105. sırada.
- İlköğretim çağında olup okula gitmeyen kız çocuklarının sayısı, aynı durumdaki erkek çocuk sayısından 600 bin fazla.
- Türkiye'de her 100 erkek lise öğrencisine karşılık 85 kız öğrenci bulunuyor.
- Kız çocuklarının yüzde 93'ü, erkek çocuklarının ise yüzde 95'i ilkokula gidiyor.
- Sadece son iki yılda örgün eğitime devam etmeyen kız öğrenci sayısı, açık lisede okuyan öğrenci sayısına oranla 458 bin kişi arttı.
- Okullaşma oranlarındaki en büyük fark üniversite eğitiminde yaşanıyor. Erkeklerin üniversiteye gitme oranları kadınlara göre yüzde 11 daha fazla.

'Bu karanlıktan örgütlenerek çıkacağız'

"ÇAĞRIMIZ SON DERECE AÇIK. GERİCİLİĞE KARŞI HEP BİRLİKTE ÖRGÜTLENEREK BU KARANLIKTAN ÇIKMAYI HEDEFLİYORUZ. KADINLARIN AYDINLANMA MÜCADELESİNDE HEM ELLERİ GÜÇLÜ HEM DE YOLLARI ÇOK DAHA AÇIK."

Çizim: Seda Mit

8 Mart ve Türkiye denilince akıllara gelen en önemli problemin tüm ülkeyi ama özel olarak kadınları çevreleyen gerici kuşatma olduğu ortada. Geçtiğimiz günlerde yayınlanan bir çağrı metni ise gericilikle mücadele konusunda son zamanlarda atılmış en anlamlı adım olarak görülüyor. Gericiliğe Karşı Aydınlanma Hareketi'nden söz ediyoruz. Hareket adına çağrı metnine imza atan 6 isimden birisi de hukukçu Özlem Şen Abay.

Abay'la yaptıkları çağrının ne anlama geldiğini, gericilikle mücadelenin kadınlar açısından nasıl bir önem taşıdığını konuştuk.

Geçtiğimiz hafta "Gericiliğe Karşı Aydınlanma Hareketi" adına sizin de aralarında bulunduğunuz 6 imzalı bir çağrı yayınlandı. "Türkiye'nin bir İslam Devleti olarak ilan edilmesine ramak kalmıştır" tespitini yaptığımız ancak gericiliğin kader olmadığını vurguladığımız bir mücadele çağrısıydı bu. Gerçekten Türkiye Cumhuriyeti'nin bu şiddette bir dönüşümün eşiğinde olduğu doğru mu, yoksa bu, durumun vahametini göstermek için bilerek şiddetlendirdiğiniz bir dil mi?

Doğru olan vahameti şiddetlendirilmiş bir dönüşüm durumunda olduğumuz. Öyle ki, nicedir Türkiye İslami kanunlarla olmasa bile İslami referanslarla yönetiliyor. Yani tabloyu daha kötü resmetmeye çalışmıyoruz, tablonun kendisi vahim bir görüntü sergiliyor. AKP iktidarı boyunca şiddetlenen laikliğin tasfiyesi süreci ile karşı karşıyayız. Uzun yıllardır bu referansları Türkiye halkına hukuk olarak belletmek için atılmadık adım kalmadı. Böylece İslami dünya görüşü yıllar içinde siyasal alana ve kamu yönetimine tümüyle egemen hale getirildi. Dinin siyasete egemen ve araç olması yetmedi, aynı zamanda bunun da sonucu olarak toplumsal ilişkiler de dinsel kurullarla yönetilmeye başlandı. Hukuktan, eğitime, sağlıktan, kadın erkek ilişkilerine, özetle toplumsal alanda her ilişki biçimi bahsettiğimiz süreçten payını aldı. Şimdi artık insanlar kendilerini, kendi küçük yaşam alanlarında daha da sıkışmış ve hapsedilmiş hissediyorlar.

Çağrı metninin kadınlar açısından ayrı bir anlamı olduğunu düşünüyor ya da bu hareketin kadınlarla buluşmasını özel olarak önemsiyor musunuz?

Anlatmaya çalıştığım hapsedilmişlik

duygusunu en fazla kadınlar hissediyor. Genç, yaşlı, eğitilmiş veya eğitimsiz, çalışan veya evde çalışan, toplumun her kesiminden kadınlar toplumun dışına itilerek evlerine hapsedilmeye çalışılıyor. Onlara biçilen kader "kutsal annelik" ve mümkünse "en az üç çocuk" doğurmaları. Karşısına çıkardıkları "özgür kadın" imajı ise bir şekilde hep suçlu. İstanbul'da tecavüze uğrayan genç kadının öncelikle o saatte sokakta ne işi olduğu sorgulanıyor. Şiddete uğrayan kadının ise "sınırları ve sabrı zorladığı" yönünde genel bir kanaat oluşturuluyor. İşte bu tabloda kadınların kendi tercihlerine ve yaşamsal konularda karar verme haklarına sahip çıkmaları çok daha elzem. Hareketimiz dinci gericiğin defedileceği özgür ve aydınlık bir gelecek için kadınları mücadeleye çağırıyor.

Metinde bir özgürlük tanımına da kapı aralıyorsunuz, örgütlü davranmanın bir ön koşul olduğu vurgusu var sanki. Öte yandan özgürlük kavramı yıllarını "türban sınavı"na verdi, inancını yaşama özgürlüğü büyüktür inançsızların özgürlüğü denklemini kuruyor. Sizin yaklaşımınız ne olacak bu meseleye?

Kişilerin inanç ve ibadet özgürlüğü elbette asıldır. Ancak bu inanç sisteminin siyasallaştırılarak kamusal alanı düzenlemesinin tümüyle karşısındayız. Bu konuda çok net bir yaklaşımımız var. Çünkü dinsel referanslarla yönetilen kamu düzeninde herhangi bir denklemin eşitlikte sonuçlanması mümkün değil. Her durumda hakim olan, dini anlayış büyüktür diğer her şey oluyor. Zira egemen olan düşünce bilimsel olanın çok dışında ve karşısındadır.

Çok dillendirilen bir tutum var, "muhafazakâr" erkek kamusal yaşama girebiliyor da kadın neden giremiyor diye? Türban özgürlükçülerinin temel argümanlarındandı. Haklı değiller mi?

Üniversitelerde kılık kıyafet yönetmeliğinin tartışılmaya başladığı dönem 90'lı yılların ortaları, türbana özgürlük kampanyasının tepe noktası ise 96-98 yıllarıydı. Kılık kıyafet yönetmeliğinin değişmesi için mücadele veren, türbana özgürlüğü savunan harekete destek veren sol kesimler olduğu da hatırlardadır. O yıllarda ben de üniversite öğrencisiydim ve "türban neyi örtüyor" başlığıyla bir siyasal kampanya yürütmüştük. Ne kadar doğru bir yerde konum aldığımız şimdi çok daha net. Zira bugün nihayet türban ilköğretime kadar girmiş vaziyette. Çünkü sorun muhafazakâr erkeğin ya da türbanlı kadının kamusal yaşama girmesinde değil, türbanın kamusal alanının dinselleştirilmesinde bir silah olarak kullanılmasında. Biraz önce değindiğim gibi, dinin bir doğası var ve toplumsal yaşamı düzenleyen kuralları bu doğaya tabi kıldığımızda kendi mantıksal sonuçlarına doğru ilerlemesi kaçınılmazdır. Bugün iki yaşındaki kız çocuklarının örtülere hapsedilmesi, türbanın bir özgürlük talebi haline getirilmesinin bedelidir.

"BİZ DİNİN SİYASAL VE TOPLUMSAL ALANDA TAHAKKÜM KURMASINDAN NEMALANAN HER TÜRLÜ KESİMİN KARŞISINDAYIZ. PATRONLARIN KENDİ DÜZENLERİNİ SÜRDÜRMEK ADINA DİNİ KULLANMALARINA, HER TÜRLÜ PİYASACI ANLAYIŞA, ŞOVENİZME VE MİLLİYETÇİLİĞE, EMPERYALİZME, EMPERYALİST ODAKLARIN İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ BÖLGEDEKİ KARANLIK PLANLARI İÇİN CİHATÇI ÇETELERLE YAPTIKLARI İŞBİRLİĞİNE KARŞIYIZ."

Özlem Şen Abay

Kadınlar üzerinde büyük bir kuşatma var. Dinsel kurallara göre yaşamayan kadınlar ahlaksız olarak kabul edildiği gibi, her türlü baskı ve tacizi hakettiği fikri benimsetilmeye çalışılıyor. Aydınlanma Hareketi buraya nasıl müdahale edecek? Somut adımlar planlıyor musunuz?

Kadınlar üzerinde son dönem yoğunlaşan şiddet ve baskı ortamı münferit bir takım vakalarla, 3. sayfa haberleri ile resmedilemeyecek kadar derin ve sistematik bir problem. Çünkü muhafazakâr yaşamın temel nesnesi kadın. Erkeğin ahlaki dahi evdeki kadının ne kadar ahlaki olduğuyla ölçülüyor. Ancak aynı ahlak anlayışı bir yandan da küçük yaşta kız çocuklarına duyulan şehveti normal karşılayabiliyor. Dolayısıyla kadına karşı baskı her alanda sistematik olarak örgütleniyor ve susmaları için şiddet teşvik ediliyor. Çağrımız son derece açık. Gericiliğe karşı hep birlikte örgütlenerek bu karanlıktan çıkmayı hedefliyoruz. Kadınların aydınlanma mücadelesinde hem elleri güçlü hem de yolları çok daha açık. Türkiye'nin dört bir köşesinde, az çok demeden yapacağımız her toplantıda kadınların öncü olmasını diliyoruz.

Siz bir hukukçusunuz da. Kadınların mağdur edildiği, iyi hal indirimlerinin havada uçtuğu bir adalet atmosferi var ülkede. Öne çıkan davalar oluyor, bazen adliyelerde buluyoruz. Meselenin özünde özgün bir kadın düşmanlığı mı var

yoksa bahsettiğiniz "İslam Devleti"-ne sürüklenişin bir etkisi de var mı?

Problemin temelinde yatan sorunlar kamusal alandaki düzenlemelerden besleniyor. Mesele 'bir takım kötü adamlar kadınlara zarar veriyor'dan ibaret değil, yukarıda bahsettiğimiz gibi. Zira kadın cinayetlerinde iyi hal indirimi temel bir indirimmiş gibi her vakaya uygulanıyor. Teşvik eden yasal düzenlemeler mevcut, kadınları şiddetten korumaya çalıştıkları ise çok büyük bir yalan.

Gericilikle mücadele çağrınızın "en geniş birliktelik" arayışı olacak mı? Kimler bu çağrının kapsama alanına giremez, gericiliğin sembol ismi olarak Erdoğan nefreti yaygın mesela, ama yeterli olacak mı?

Çağrımız dikkatle okunduğunda çok belirgin bir ayrım noktası göze çarpacaktır. Biz aydınlık bir geleceğin örülmesinden bahsediyoruz. Ancak bu mücadelenin bir çeşit din düşmanlığı olarak lanse edilmesinin de kesinlikle karşısındayız. Biz dinin siyasal ve toplumsal alanda tahakküm kurmasından nemalanan her türlü kesimin karşısındayız. Patronların kendi düzenlerini sürdürmek adına dini kullanmalarına, her türlü piyasacı anlayışa, şovenizme ve milliyetçiliğe, emperyalizme, emperyalist odakların içinde bulunduğumuz bölgedeki karanlık planları için cihatçı çetelerle yaptıkları işbirliğine karşıyız. Yüzünü Anadolu'nun aydınlık geleceğine çevirmiş, boyun eğmeyen, emekten yana halkımızla ise birliğiz.

Gloria La Riva

Eugene Puryear

2016 ABD Başkanlık seçimleri: **Sınıf mücadelesinde bir dönüm noktası mı?**

Tüm dünyadan da yakından takip edildiği üzere ABD'nin gündemi, emperyalizmin bir sonraki yöneticisinin kim olacağına dair çekişmeli bir seçim sürecine odaklanmış durumda. Geleneksel "akıl" tersyüz olmuş durumda. Amerika'daki güncel politik durumu (ve geniş anlamda toplumsal hareketlerin bağlamını) anlamının en kolay yolu, II. Dünya Savaşı'ndan bu yana neredeyse değişmeden kalan burjuva siyasi konsensüsünün hızlı bir çöküş yaşadığını görmekten geçiyor.

Sosyalistler açısından gelecek seçimlerdeki en önemli faktör gençler arasında şekillenmeye başlayan geniş radikalleşme olacak. Şüphe yok ki baskılar, direnişi besliyor. ABD'nin son 35 yıllık tarihine damga vuran katıksız kemer sıkma politikaları şimdilerde isyan ateşini körüklüyor. 2011'de "Occupy" ile başlayan siyasi kitle hareketi o zamandan beri gelişiyor. Mücadele, özellikle asgari ücret artırımını, polis şiddeti ve ırkçılık gündemleri etrafında örgütleniyor.

Bu tür hareketlere katılan ya da genel olarak sempatik bakan milyonlarca genç genellikle ilerici bir gündeme sahip. Anket yoklamaları gençlerin önemli kesiminin ücretsiz eğitim ve sağlık hizmeti talep ettiğini ve aşırı zenginlerden yüksek vergi alınmasını savunduğunu gösteriyor. Bunlara ek olarak, sosyalizmin popülaritesi artmış durumda. Örneğin Demokrat partinin önde olduğu ilk iki eyalette, oy verenlerin yaklaşık %40'ı kendisini "sosyalist" olarak tanımlıyor.

Sosyal demokrat Bernie Sanders'ın seçim kampanyasının temelini oluşturan da işte bu genel atmosfer. Sanders, temelde devlet kaynaklı yatırımların serbest piya-

2016 BAŞKANLIK SEÇİMLERİNDE SOSYALİZM VE KURTULUŞ PARTİSİ'NİN (PSL) BAŞKAN YARDIMCISI ADAYI EUGENE PURYEAR'IN BOYUN EĞME İÇİN KALEME ALDIĞI MAKALEYİ PAYLAŞIYORUZ.

sa ekonomisiyle iç içe geçtiği bir program öneriyor. Başka herhangi bir gelişmiş ülkede istisna sayılmayacak bu türden görüşler, aşırı derecede muhafazakâr olan ABD sermaye sınıfı tarafından Bolşevizmle eş görülüyor. Sanders böylece varlıklarını tümüyle tekelci kapitalizme aday Demokrat Partili kapitalistlerin öfkelerini çekmiş oldu. Obama başkan olduğundan beri stratejileri, kemer sıkma politikalarının sonuçlarını hafifletmek için küçük iyileştirmeler temelinde seçim koalisyonları yapmak olageldi. Bu strateji Başkan Obama'nın gündeme getirdiği programları genel olarak destekleyen pek çok büyük iş çevresince de benimsendi.

Öte yandan ezilenler ve işçi sınıfı temelli toplumsal hareketler giderek ücret artırımını, daha iyi işleri, doğru dürüst sağlık hizmetini ve her türden ırkçılık ve bağınazlığın son bulmasına yönelik politikaları daha fazla talep eder oldular. Bu türden talepler her ne kadar muğlak da olsa anti-kapitalist bir yöne işaret ediyor ve liberal ya da muhafazakâr, sermaye sınıfının her iki kanadı açısından da ölümcül bir tehdit anlamına geliyor.

MİLYARDERLERİN ÇATISI

Cumhuriyetçi Parti aday yarışına bakıldığında durum daha iyi anlaşılacaktır. Cumhuriyetçiler gelinen noktada bir partiden ziyade iki ayrı sağ kanat milyarder ağının aynı çatı altında bulunduğu bir platforma benziyor. Onları birleştiren

Sosyalizm ve Kurtuluş Partisi (PSL)

Sosyalizm ve Kurtuluş Partisi (PSL) 2004 yılında kuruldu. Genç eylemcilerden ve kimisi 30 yıldan uzun süredir mücadele yürüten deneyimli isimlerden oluşan kurucu kadroları, o dönem Washington D.C., San Francisco ve Los Angeles şehirlerinde Irak işgaline karşı ve Filistin halkının mücadelesine destek amacıyla pek çok kitle eylemi örgütlemiş olan ANSWER (Act Now to Stop War and End Racism - Savaşa ve Irkçılığa Son Vermek için Şimdi Harekete Geç) platformunun da lider kadrosunu oluşturuyor. PSL, son 10 yılda ABD içinde hızla büyüyen bir komünist örgüt olarak göze çarpıyor. Parti halen ANSWER'ın en önemli bileşeni. Üçüncü kongresini bu yılın Nisan ayında yapacak olan PSL, 20'den

Party for
Socialism &
Liberation

fazla şehirde örgütlü durumda. 2016 başkanlık seçimlerine Gloria La Riva ve Eugene Puryear ikilisi ile katılan partinin seçim programında anti-kapitalist mücadeleyle bağlantılı olarak; tüm bankalara el konulması, herkese iş, ücretsiz sağlık ve eğitim hakkının sağlanması, dünya üzerindeki ABD'ye ait tüm askeri üslerin kapatılması, 1 trilyon dolarlık askeri bütçenin dünya halklarının yaranna kullanılması, ülke içindeki ırkçı polis şiddetinin ortadan kaldırılması, belgesiz göçmenlerin eşit ücret, sosyal haklar, sendikal haklar ve oy hakkına sahip olması ve kadınlar ve LGBT bireyler için eşitliğin sağlanması gibi maddeler bulunuyor. (Seçim programı için: <http://www.voteps.org/program>)

tek bir şey var: Kemer sıkma politikalarında geri adım atmamak. Bir kanadın adı "düzen" çünkü Cumhuriyetçi seçilmişlerin büyük kısmı bu tarafta bulunuyor, diğeri ise ardında oligarşik Koch ailesi bulunduğu "Koch network" diye anılıyor.

Fark ise şu: Düzen kanadı tam gaz serbest piyasa fikirlerini oldukça geniş bir cepheden öne sürmek ve işçi sınıfının çeşitli kesimleriyle ezilen etnisiteleri bünyesine katacak gerici bir konsensüs sağlamak istiyor. Ancak bunun yalnızca bir avuç kapitalistin yararına olduğu o kadar aşikâr ki çok sınırlı bir kitle tabanı yaratabiliyor. Koch network, ya da kimi zaman zikredilen adıyla "Çay Partisi" ise ekonomik ideolojisini, göçmen karşıtı, Müslüman düşmanı ve siyahi karşıtı bir bağnazlıkla harmanlamaya dünden razı görünüyor.

Bu ikincisinin beyaz "orta sınıflar"dan oluşan önemli bir kitle tabanı var. II Dün-

ya Savaşı'ndan bu yana ABD'de bir tür sınıf aristokrasisi oluşturan bu kesimler, bir yandan yaşam standartlarında düşüş ve güvencesizleşmeye maruz kalırken, diğer yandan etnik ve dini azınlıklar ile farklı cinsel yönelimlere sahip insanların (ekonomik olarak gelişmeler dahi) giderek daha fazla toplumsal kabul gördüğüne tanık oldular. "Çay Partisi" bu süreci, ikincisi ilkinin nedeniymiş gibi sunarak nefreti körüklüyor ve bu kesimleri serbest piyasa radikalizmine bağlıyor. Alın size sağlam bir seçim cephesi!

Trump, Çay Partisi çizgisinin biraz dışında duruyor zira muhafazakâr ortodoksiye tam olarak bağlı sayılmaz. Ancak onun başarısını anlamamanın en iyi yolu, Cumhuriyetçi oyların çoğunluğunu oluşturan beyaz orta sınıfların korkularını etkin biçimde seçime taşıma becerisinde.

Neticede hakim sınıf iktidarını korumakla birlikte siyaseten giderek yalnızlaşıyor. ABD seçimlerinde katılım oranı %60'ı nadiren geçer ve çoğu zaman %50'nin altında kalır. Ancak iki büyük parti de tabanlarının çeşitli kesimlerinde biriken isyankâr duygulara uyum sağlamaktan acizler.

KAYGAN ZEMİN

Şu halde, sınıf mücadelesinin gerçekleştiği zeminin son derece kaygan olduğunu söyleyebiliriz. Çoğu gençlerden oluşan kalabalıkların enerjisi "merkez solda" birikiyor ancak bu durum aynı zamanda büyük çelişkiler de barındırıyor. Sosyalizmin popülaritesi artmakla birlikte, aşırı anti-komünizmiyle ünlü Amerika'da çoğu insan onun ne anlama geldiğini pek bilmiyor. Emek hareketinin liderliği tamamen sınıf uzlaşmacısı durumunda ve etnik azınlıkların yükselen hareketi de ya düzen içi demokratlar ya da çekimser siyasetçiler tarafından yönetiliyor.

Bu tabloda biz, Sosyalizm ve Kurtuluş Partisi (PSL) olarak, duruma açıklık getirmeyi amaçlayan bir seçim programı ortaya koyduk. Şüphesiz seçim sonuçları mütevazî seviyelerde olacak ama yine de sıkletimizi aşan bir etkiye ulaşabiliriz. Parti üyelerimiz, geniş kitle tabanlı toplumsal hareketlerin içinde yer alıyor ya da bunlara önderlik ediyor, dolayısıyla siyasi duruşumuz bu hareketler bünyesindeki geniş kesimlere ulaşıyor.

Kurmaya çalıştığımız mücadelenin tek temel ilkesi var: Kemer sıkma politikalarına ya da ırkçı baskılara karşı mücadele, kapitalist güç ilişkileri bağlamı dışında yürütülemez. Bu "kötülükler" uzaydan gelmiyor, belirli bir sınıfa mensup insanlar ve onların kurumları tarafından teşvik ediliyor ve yürütülüyor.

Bu sınıf iktidarının kökünü kazıyacak ve yerine yenisini koyacak bir kavga vermeden, her türden mücadelemiz yenilgiyle sonuçlanacaktır. Bu nedenle sosyalizmin, ezilenlerin ve işçi sınıfının, yani "öteki" sınıfın iktidarı olduğunu anlatmaya çalışıyoruz. Ayrıca, kapitalizm karşıtı mücadeleyi yükseltmek ve sosyalist bir dünya kurmak için gerekli düşünsel netliği sağlamada bu fikirlerin uzun erimli olduğunu düşünüyoruz.

■ Eugene Puryear

KEMAL OKUYAN

Biz de sizi tanı mı y o r u z

AKP'nin alternatifi AKP içindedir artık; CHP ile HDP'ye ise muhalefet alanını tanzim etmek ve de AKP'nin içinden çıkacak alternatife yancılık yapmak görevi verildi. Daha ötesine halleri yok.

Solda bundan heyecanlanan olur mu?

İlla ki olur. Ama bir hükmü yok, hiçbir şey 2014-15'te solun başına gelenle kıyaslanamaz, o da geride kaldı.

Şimdi solun arada kaynama riski var.

Suriye savaşı Erdoğan'ı köşeye sıkıştırdı.

Mülteci krizini hesaplayın, IŞİD ve benzerleriyle girdiği pervasız ilişkileri, NATO içinde yarattığı sorunları...

ABD'de başkanlık seçimleri yaklaşıyor ve "siyasetçilere para yedirip lobicilik yapmaktan bıktım, kendi işimi kendim göreceğim" diyen Trump'ın seçilmesi durumunda Erdoğan büsbütün değersizleşecek.

İçeride ise Erdoğan "AYM kararını tanı mı y o r u m" diyerek kendi kendini bağladı. Cindoruk'a yüzde yüz katılıyorum, bu lafı Dünder ve Erdem için değil, kendisi için söyledi. Anlamı şudur: Beni normal yollarla durduramazsınız, aha işte yargının en tepesini bile takmıyorum.

Normali pek olmayan ve normalini yaşamayan Türkiye'de hiç şaşırtıcı değil.

Düzen siyasetinde büyük kapışma olacak.

Bu kapışmada solu etkisiz elemana dönüştürmek bütün tarafların çıkarına. Yani, bu çekişmedeki aktörlerin...

Lakin bir sorunları var.

Erdoğan'la hesaplaşmak isteyenler, illa ki toplumdaki tepkilerden, biriken enerjiden yararlanmak zorunda. Bu olmadan hedefe ulaşamazlar.

Toplumsal olanda ise, ister istemez sol var. Hani toplumsal tabanı zayıf dediğimiz sol. Toplumsal tabanı zayıf, ama toplumsal etkisi bir hayli fazla olan sol.

Sol adına yapılması gereken, bu hesaplaşmaya hazırlanmaktır.

Solun önemli bir kesimi daha şimdiden figüran rollere razıdır, bu uğursuz ve sonuçsuz taraflaşmada konum belirlemektedir. Önceki yılların Erdoğanseverleri karşı tarafa geçmekte, dün Erdoğan karşıtlığında tekel iddia edenlerse şimdilerde ona kalkan olmaktadır.

Mükemmel!

Bize düşen ve düşecek olansa, toplumdaki enerjiyi bağımsız bir kanala aktarıp, güçlendirmek. Bu görev "dışarıda" durarak yerine getirilemez. Devrimci mücadelede odak noktası siyasi iktidardır; bu anlamda sol siyasi iktidarın karşısında konumlandığı oranda, öte tarafa yakın görüntü verecektir. Bundan kaçınmak bir yerden sonra mümkün değildir.

Eski tartışmadır bu.

Kimileri baş düşmanı belirleyip, kalanlarla müttefik olmayı devrimcilik sanmaktadır. Erdo-

ğan'la derdi olan herkesi bir araya getirmek, PKK karşıtlığından büyük bir vatan cephesi yaratmaya kalkmak ilk akla gelen örneklerdir. Bu solculuk değildir.

"Bizi ilgilendirmez, kendi işimize bakalım" ise bir başka tuhaftır.

Çözüm basittir: Siyasi iktidarla mevcut taraflaşmanın taşıyamayacağı bir karşıtlığı kurmanın yollarını aramak.

Bunu engelleyemeyecekler. Türkiye AKP'ye sığmaz, Türkiye'de AKP'ye dönük tepkiler de AKP içi arayışlara ya da kişiliksiz düzen soluna sığmaz.

Göreceğiz, büyük bir yüzüzlük Türkiye'de AKP'nin dinselleştirme operasyonunu sessizlikle geçiştiren, hatta buna onay verenler toplumda biriken aydınlanmacı tepkileri kendi siğ hedefleri doğrultusunda kullanmak için neler neler yapacaklar.

Örneğin, önümüzdeki dönem, Türkiye'de "laik" duruşun yeniden revaçta olacağını şimdiden söyleyebiliriz. AKP'nin içindeki Hamamönü hareketi bile kuyruğa girecek, en azından "abarttık şu din meselesini" diyecektir.

Arınç'ın ağzına ne yakışır ama!

"Ben seçim, yasa filan takmam" diyen bir diktatörle hesaplaşmak için toplumda biriken gerçek enerjiden yararlanmak dışında şansları bulunmuyor.

O enerjiyi kullanıp yok etmek için hazırlanırlar. Yok edip, kullanmak da diyebiliriz buna... Artık "özgür" olduğuna göre yazmakta sakınca yok, Can Dünder bunun için önemli hale geldi.

Tek dertleri, bu enerjiyi çoğaltmaya niyetli olanlar.

Doğaları ve misyonları gereği korkaklar. İhtiyatlılar. Oysa Erdoğan onlara "gel gel" yapıyor sürekli. Toplumdaki enerjiyle temas etmek için risk aldıkları anda sola ait olan ama soldan şimdiye kadar ustalıklı yöntemlerle ayrı tutulan geniş bir alana sol giriş yapacak.

Bu girişi engellemek için devreye sokacakları yeni pek az şey kaldı. Onların sorunu...

Bizim sorunumuz ise, tarihin davetini bu kadar çabuk göndereceğini öngörmediğimiz, azıcık daha hazır hale gelmek için çaba harcadığımız bir zamanda, "vakit tamam" denmesidir.

Vakit tamamsa tamamdır. Türkiye'de sol gericilikle mücadeleye imzasını ko-ya-cak! Koyacak ve oyunu bozacak. En azından, düzen cephesi için bu dönemden çıkışın ağır bedeli, solun elde edeceği toplumsal mevziler olacak.

Ve kimse muhteşem Haziran günlerinin ardından gelen "mücadele ettik de ne oldu"yu bir daha dillendiremeyecek. Aynı suda iki kez yıkanılmaz.

Düzen cephesinin elinde kart kalmadı, erken tüketti. Biz ise elimizdekileri yere düşürmüştük, şimdi kullanmayı öğreniyoruz.

Buyrun bakalım.

Biz de sizi tanı mı y o r u z!

“ VAKİT TAMAMSA TAMAMDİR. TÜRKİYE'DE SOL GERİCİLİKLE MÜCADELEYE İMZASINI KO-YA-CAK! KOYACAK VE OYUNU BOZACAK. EN AZINDAN, DÜZEN CEPHESİ İÇİN BU DÖNEMDEN ÇIKIŞIN AĞIR BEDELİ, SOLUN ELDE EDECEĞİ TOPLUMSAL MEVZİLER OLACAK. ”

**KARANLIĞA
BOYUN EĞMEYECEĞİZ**

GERİCİLER KAYBEDECEK KADINLAR KAZANACAK!

Kadınların da desteğini alan gerici AKP iktidarı ülkeyi kör karanlığa sürüklüyor. Kadınların da desteğini alan muhalefet partileri bu sürüklenişin seyircisi olmayı salık veriyor.

Hayır, bu ülke ve bu ülkenin kadınları bunlardan ibaret değil.

Gericilerden gerici, fetvalardan fetva beğenmek zorunda değiliz. İktidarın fetvasına karşın muhalefetin fetvasını yeğlemiyoruz. İnancımızı ya da inançsızlığımızı kimsenin onayından geçirmek zorunda değiliz.

Bir bilene danışmayacağız. Nasıl yaşayacağımıza, kimi seveceğimize, ne giyeceğimize, çocuk doğurup doğurmamaya, hangi mesleği icra edeceğimize yobaz imamların da liberal ortaklarının da karar vermesine izin vermeyeceğiz.

Bugün laiklik mücadelesi kadınlar için bir varoluş kavgasıdır. Diyanet Türkiye'sinde kadınlar pembe taksiyle türban arasına sıkıştırılmaya çalışılıyor. Laikliği gündemden düşürmeye çalışanlar, dinsellemenin dozajını pazarlık ediyor; ılımlı mı olsun radikal mi...

Toplumsal yaşantıda kadının dinsel referanslarla tanımlanması asla kabul edilemez. Ya bu ülkede kadının adı yok olacak ya da bu karanlığı yok edeceğiz. İlimli bir seçenek yok.

Kabul etmiyoruz. Kundaktaki bebeğe türban giydirmeye çalışan gerici bu ülkenin yüzü değil.

Doğurup doğurmayacağımızı tartışmayacağız. Rahmimiz AKP'nin savaşı için sipariş ettiği kindar ve dindar neslin yuvası olmayacak.

Mahkûm değiliz. Gericiyle masaya oturan, 2002 AKP'sini özleyen, patronları kollayan liberallerin aklına ihtiyacımız yok.

Kavgalıyız. Gericiliğe mahkûm edenlere, bu mahkûmiyete çanak tutanlara baktığımızda kadın kimliklerini değil, ardındaki örümcek zihniyeti görüyoruz.

Özgecan için susmadık. Cansel için susmayacağız.

Altın için ağaçları ölüme mahkûm edenlere karşı direnişin en önünde saf tutmaya devam edeceğiz.

Kimsenin şüphesi olmasın. 2013 Haziran'ında aktığımız sokakları, daha kararlı, daha umutlu dolduracağız.

Çünkü özgürlüğünü arayan kadının yeri, mücadelenin tam ortasıdır. Özgürleşmek isteyen kadın gericiliğin karşısında, aydınlanma için saf tutmak zorundadır.

Komünist Kadınlar, aydınlanma için ileri atılmaya; gerici baskı ve yozlaşmanın bitirilmesi, aydınlık bir ülkenin kurulması için kavgaya çağırıyor.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günümüz kutlu olsun.

iletisim@kp.org.tr www.kp.org.tr

 KomunistKadinlar Komunist_kadin

**KOMÜNİST
PARTİ**

**KOMÜNİST
KADINLAR**

'Haribo'yla mutlu olunmuyor'

İSTANBUL HADIMKÖY SANAYİ BÖLGESİNDE KURULU PAMİR GIDA'YA AİT HARİBO ŞEKERLEME VE ÇİKOLATA FABRİKASI İŞÇİLERİNİN GREVİ, TALEPLERİNİN KABUL EDİLMESİYLE SONUÇLANDI.

Çalışma koşullarının ağırlığından, asgari ücret artışı haricinde belirlenen oranda zam yapılmamasından şikayetçi olan işçilerin Haribo Şekerleme ve Çikolata Fabrikası'nın yönetimiyle görüşmeleri işçi temsilcileri aracılığıyla bir süredir devam ediyordu. Ancak 22 Şubat tarihinde sendikal çalışma yürüttüğü gerekçesiyle biri işçi temsilcisi olan 2 işçi işten çıkarılınca 216 Haribo işçisi grev kararı aldı.

Grev kararının ardından işçiler 2012 yılında üye oldukları ancak baskı ve yıldırma politikaları sonucu istifaya ettikleri Tekgıda-İş Sendikası'na yeniden üye olmaya başladılar. Bunun üzerine sendika 4 yıl önce rafa kalkan grevin yeniden işlerlik kazandığını, şu anki grevin yasal grev olduğunu duyurdu. 2012 yılındaki greve patron iptal davası açmış ve mahkemeden grevin iptali yönünde karar çıkmıştı.

28 Şubat'ta fabrika yönetimi işçilerin zam talebinin kabul edildiğini ve işten çıkarılan iki işçiden birinin geri alınacağını duyurdu. Ancak işçiler bunun üzerine zam taleplerini artırdılar ve iki işçi de geri alınmadığı takdirde işbaşı yapacaklarını ilettiler. Bunun ardından işveren sendika ile görüşmeyi kabul etti. Böylece 29 Şubat'ta toplu iş sözleşmesi süreci başlamış oldu. 1 Mart sabahı ise başından beri diretilen işçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, ücretlere

yüzde 25 zam, işten çıkarılan iki işçinin işe iadesi talepleri kabul edildi. İşçiler aynı gün işbaşı yaptı. Bu süreç Haribo'da sendikali dönemi yeniden başlatmış oldu.

'KENDİLERİ SON MODEL ARABAYA BİNERKEN...'

Grev devam ederken tüm talepleri istisnasız kabul edilmediği sürece direnmeye devam edeceklerini söyleyen bir işçi süreci şöyle anlatmıştı: "Direnişin ilk gününden beri bizi bölmeye çalışıyorlar. Bazı arkadaşlarımızı arayıp grevden ayrılmalari halinde çift ikramiye ve vardiya amirliği vereceklerini söylüyorlar. Bazılarını da arayıp işten atmakla tehdit ediyorlar. Kimi arkadaşlarımızı ikna etmişler. Biz burada 3 vardiya olarak çalışıyoruz. Şimdi içeride çalışanlar üretim açığını kapamak için günde 16 saate kadar çalıştırılıyor. Biz bir yola çıktık. İstediklerimizi alana kadar devam edeceğiz. Asgari ücret arttı diye 'bu yılki zammınızı devlet verdi' deyip komik zamlar yaptılar. Çalışma her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Kendileri son model arabalara binerken biz servis sıkıntısı çekiyoruz. Haribo'yla mutlu olunmuyor. Daha doğrusu mutluluk tek taraflı olmuyor. İşçiler birlikte hareket ettiği ve kararlılığından taviz vermediği sürece patronlar da geri adım atıyor, bunu gördük."

Bir kadın işçi de grev sayesinde işçilerin aralarındaki dayanışma ve birliktelik ruhunun geliştiğini, sendikayı da kararlı durma-

ya itenlerin işçiler olduğunu söylemişti:

"Ben içeride bölümüm dışındaki kimseyi tanıyordum. Beni de kimse tanımazdı. Burada herkesi tanıdım. Aramızdaki bağ güçlendi. İlk günler hepimiz tedirgindik. Ne olacağını bilmiyorduk. Fakat biz kararlı ve bir arada durduğumuz sürece patron daha çok korkuyor. İsteddiğimiz oranda zammı vermeyi ve bir arkadaşımızı işe geri almayı kabul ettiler ama biz diğer arkadaşımız da işe geri alınana kadar greve devam edeceğiz. Her gün bizim için direnişin 1.günü. Biz ne kadar kararlı durursak sendika da o kadar kararlı duruyor. İş bizde başlayıp bizde bitiyor. Önemli olan bu dayanışmanın her fabrikaya yayılması. Başka fabrikalardan destek mesajları aldık. Bunlar bizi çok mutlu etti. Yalnız olmadığımızı anladık."

'HELAL' HARİBO

Hadımköy'de bulunan Pamir Gıda'ya ait fabrika, 2001 yılında Haribo tarafından satın alındı. Alman Haribo, Türkiye'deki bu işletmede üretilen ürünleri Kuveyt, Suudi Arabistan, Filistin ve Dubai gibi İslam ülkelerine ve Avrupa'daki müslüman nüfusa 'helal gıda' olarak pazarlıyor. Bu ülkelerdeki pazar payını gittikçe artıran, Türkiye'ye de AKP'li yıllarda giren Haribo, sermayenin dünya genelinde dinci gericilikle her koşulda anlaşabildiğinin tipik bir göstergesi.

■ Gün Yaman

İmza kampanyası sendikacılığı

SENDİKALAR, PATRONLAR KARŞISINDA MÜCADELECİ, TOPLU SÖZLEŞME VE GREV SİLAHLARINI ETKİLİ KULLANAN SINIF ÖRGÜTLERİ OLMAKTAN ÇIKTI. YÜZBİNLERCE İŞÇİYİ TEMSİL EDEN BİR SINIF OLUŞUMUNUN BİR İMZA KAMPANYASININ ÖTESİNE GEÇEMEYEN HALİ, TESLİMİYETÇİLİĞİN BUNDAN DAHA KÖTÜ BİR BİÇİMDE OLAMAYACAĞININ RESMİDİR.

AKP'nin işçi sınıfının kazanılmış haklarına saldırısında 2016 perdesi kıdem tazminatını kaldırılıp fona devredilmesi tartışmaları ve içerisinde birçok emekçi düşmanı madde bulunan güvenceli esneklik yasa tasarısının TBMM'de kabul edilmesiyle açıldı. AKP ve patronlar istedikleri yasaları kolayca Meclisten geçirirken, hem yasaların ortaya çıkışında hem uygulamaya geçilmesi aşamalarında sendikaların mücadelecisi duvarına toslayamıyor. Çünkü öyle bir duvar yok! Tabii ki bunda en büyük pay sahibi hem kuruluşu, hem de üstlendiği misyon itibarıyla ülkemizdeki en büyük işçi konfederasyonu olan Türk-İş.

Türk-İş'in işçilerin kazanılmış haklarının korunması için mücadele ettiği bir dönem AKP'li yıllarda neredeyse bulunmuyor. Özelleştirme süreçlerinde iktidarın ve patronların elini kolaylaştıran duruşu, değiştirilen yasalarda iktidarla yaptığı gizli pazarlıkları, üye sendikalarının uyguladığı grevlerde grevlerin işveren-hükümet aracılığıyla kırılmasına sessiz kılışları... En genel ifadeyle bu ve benzeri davranışlar, Türk-İş'in uzlaşmacı sendikacılık misyonuna uygun hareket etmesinin örneklerini oluşturuyor.

KIRMIZI ÇİZGİLER BUHARLAŞTI

Kıdem tazminatı, yıllardır patronların iç etmek için gün saydığı, ülkemizde işçi sınıfının kazanılmış en eski haklarından bir tanesi. AKP şimdi bu hakkı gasp etmek için hazırlık yaparken, Türk-İş kıdem tazminatının fona devredilmesi uygulamasında da uzlaşmacı kimliğinden ödün vermeyeceğini gösterdi. Fon uygulaması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun deyişleriyle; işverenleri kıdem tazminatının ani yüklerinden kurtaracak, patronların kıdem tazminatı yüzünden kabuslar görmesini engelleyecek.

Türk-İş Genel Başkanı Ergün Atalay, önce kıdem tazminatı konusunda Türk-İş Genel Kurulunun "Kıdem tazminatına dokunulması genel grev sebebidir" kararını göstererek hükümeti uyarıyordu. Ancak daha sonra geri adım atarak kırmızı çizgilerinin "kıdem tazminatında bir yıla karşılık gelen 30 günlük tazminat miktarı" olduğunu açıklamış, 30 gün koşulu sağlanırsa yeni bir çalışma yapılmasına engel olmayacaklarını söylemişti. AKP cephesinden gelen mesajlar da 30 gün koşulunda herhangi bir oynama yapılmayacağı yönünde. Bu tabloda Türk-İş için mücadele edilecek bir durum da kalmamış oluyor...

AKP'nin fon uygulamalarındaki sicili ortadayken, işsizlik fonundan amacı dışında yapılan harcamanın 24 milyar 624 milyon lirayı bulduğu gün yüzüne çıkmışken, doğrudan işçilerin cebinden alınarak patronların cebine koyulan bu paranın hesabını sormayan bir konfederasyonun, hem kıdem tazminatı

konusunda hem de kölelik yasası olarak kabul edilen kiralık işçilik uygulamasına dair mücadele vermesini beklemek sanırsız safdillik olur.

Hükümetin meclisten geçirdiği güvenceli esneklik paketinin en can alıcı maddelerinden bir tanesi, özel istihdam büroları aracılığıyla işyerlerinin kiralık işçi çalıştırabilmesinin önünün açılması. Bu uygulamayla, belirli süreli sözleşmeyle çalışanlar artacak ve işçinin iş güvencesi tamamen ortadan kalkmış olacak. İşçiler belirli süreli çalışacakları için kıdem tazminatı hakları fiili olarak kalmayacak. İşçilerin sendikal örgütlülüğü büyük yara alacak ve düşük ücretle daha yoğun sömürülere maruz kalacak. Kısacası AKP'nin kölelik yasasının olumsuzluklarını sıralamak yazmakla bitmeyecekken ülkemizde işçilerin sesi olduğunu iddia eden bir konfederasyon ise buna karşı sadece bir imza kampanyası başlatmakla yetinmiş

durumda. Pazartesi günü Türk-İş, işçilerin hassasiyetini ortaya koymak amacıyla 81 ilde 4 Mart'a kadar sürecek imza kampanyası başlattığını duyurdu. İmza kampanyalarının bile ömrü sadece 5 gün.

Özellikle 1990'dan sonra sendikal alana damgasını vuran çağdaş sendikacılık anlayışı, sendikaları sınıf sendikacılığı perspektifinden uzaklaştırmış, bu anlayış işçilerin üretimden gücünü kullanmasının önündeki en büyük engellerden birini oluşturmuştu. DİSKE de sirayet eden bu yaklaşımla sendikalar, patronlar karşısında mücadelecisi, toplu sözleşme ve grev silahlarını etkili kullanan sınıf örgütleri olmaktan çıktı. Yüzbinlerce işçiyi temsil eden bir sınıf oluşumunun bir imza kampanyasının ötesine geçemeyen bu hali, teslimiyetçiliğin bundan daha kötü bir biçimde olamayacağını resmindedir.

■ Korhan Ege

İşçiye karşı 'organize işler'

GEÇTİĞİMİZ YILKI EYLEMLERİYLE HEM PATRONLARA HEM DE AKP'YE KÖK SÖKTÜREN RENAULT İŞÇİLERİ, BU YILIN DA KOLAY GEÇMEYECEĞİNİ İLAN ETMİŞ OLDU. 10 ARKADAŞLARININ İŞTEN ÇIKARILMASINA KARŞI ŞALTER İNDİRİP DİRENİŞE GEÇEN RENAULT İŞÇİLERİNİN KARŞISINDA AKP, MESS VE GEÇEN YIL FABRİKADAN KOVULAN TÜRK METAL BLOK OLARAK DURUYOR.

Birleşik Metal İş sendikasının örgütlü olduğu Bursa Oyak Renault fabrikasında işçiler bir süredir ücretlerinde iyileştirme, üyesi oldukları sendikanın Renault yönetimi tarafından tanınması ve kendi temsilcilerini seçme talepleriyle fazla mesailere kalmıyor, vardiya girişi çıkışlarında ve fabrika içerisinde çeşitli eylemler düzenliyordu. İşçilerin eylemlilikleri sonuç vermiş ve 29 Şubat tarihinde işçilerin temsilcilerini belirleyeceği bir seçim yapılması karara bağlanmıştı.

Akabinde AKP- MESS-Türk Metal üçlüsü Renault yönetimine seçimlerin yapılmaması konusunda baskılarını artırdı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı görevlendirdiği müfettişler aracılığıyla işçiler sorguya çekildi. 15 Şubat günü Türk-İş yönetimi Cumhurbaşkanı'yla sarayda bir görüşme yaptı.

Anlaşılan o ki, Türk-İş-AKP ortaklığı Reno işçilerine saldırı kararını bu görüşmede bağladılar. Ertesi gün de Çalışma Bakanı ve Sanayi Bakanı şirketin 4 üst düzey yöneticisini makamına çağırıp, sendikayla yönetim arasında karara bağlanan seçimleri yaptırmayacaklarını tehdidinde bulundu.

Renault patronları da Ankara'da bakanlarla yapılan görüşmenin ardından işçilerin seçimi gerçekleştirmesini engellemek amacıyla girişimlerine başladı. Türk Metal yönetimi de 24 Şubat günü Bursa valiliği ve emniyetiyle görüşmeler yaptı. Böylece sistematik bir biçimde işçilere yapılacak saldırı planları bu toplantılarda yapıldı. İşçilerin 29 Şubat günü yapılacak seçimleri konuştuğu Ünite Temsilcileri toplantısı sürerken, yönetimin önce 16/24 vardiyasını daha sonra da 24/8 vardiyasını teknik arıza(!) gerekçesiyle iptal ettiği haberi geldi.

AKP DÜĞMEYE BASTI, İŞÇİLER ATILDI

İşçiler yaptıkları ünite sözcüleri toplantısında işten bir kişi bile atılırsa şalter inecek kararı aldı. 29 Şubat sabahında yönetim ilk olarak 8/16 vardiyasını iptal etti, daha sonra ise aralarında ünite sözcülerinin de bulunduğu 10 işçiyi cep telefonu ile arayarak iş akitlerinin fesih edildiğini bildirdi. İşçilerin toplantıdan çıkan kararlı duruşu sonrasında işten çıkarmaların başlaması, hükümetin yönetime bu işi bitirin talimatını verdiğini gösteriyor.

İşten çıkarmalar üzerine Birleşik Metal İş Sendikası "Bu durum kabul

edilemez. Etmeyeceğiz" başlıklı bir açıklama yayınladı, tüm işçileri sendikanın 5 Mayıs şubesinde düzenlenecek basın açıklamasına çağırdı.

Sendika önünde yapılan basın açıklamasının ardından yaklaşık 4 bin işçi "Her yer Reno Her yer direniş" sloganlarıyla fabrikaya doğru yürüyüşe geçti. Bu sırada fabrikada polis barikatları kurulmuş, işçilerin fabrikalarına girmesini engellemek amacıyla tüm önlemler alınmış durumdaydı. Fabrika önünde oturma eylemine başlayan 4 bin işçi, arkadaşları işlerine dönene kadar üretimi durdurma kararlarını bir kez daha yineledi.

ŞALTER İNDİ MÜDAHALE BAŞLADI

Yönetimin teknik arıza gerekçesiyle iki gün üretime ara verip 10 öncü işçiyi işten çıkarmasının ardından 1 Mart sabahı 8/16 vardiyası işbaşına çağırıldı. Fabrikaya gelen işçiler de içeriye girdiler ve üretimi durdurdular. Diğer vardiyalardaki işçilere de fabrika önüne gelmeleri çağırısı yapıldı. İşçinin örgütlü gücünün kırılmadığı noktada AKP polisiyle, Toma'sıyla, biber gazıyla fabrika önünde toplanan Reno işçilerine saldırdı, çok sayıda işçi gazdan etkilenerek fenalaştı, 15 işçi darp edilerek gözaltına alındı.

Polis saldırısının ardından Reno yönetimi de içerideki işçi sözcülerine üretimi tatil ettiklerini bildirdi. İşçilerin fabrikanın içinde ve dışında gösterdiği

kararlı duruş yönetimi bir kez daha tatil kararı almaya zorladı.

Tatil kararıyla birlikte tüm işçiler dışarda bekleyişini sürdürürken yönetimin 16/24 vardiyasını üretime çağırdığı bilgisi geldi. Fabrikaya giren işçiler de montaj bölümü içerisinde toplanarak yöneticilerin tüm baskılarına karşın üretim yapmadılar. Fabrika yöneticileri işçileri üretime zorlamak adına, bölümler arası geçişleri kapattı, işçileri bölümlerine hapsederek üretim yapma baskısına başladı. Gece vardiyası değişiminde gözaltına alınanlar ve işten çıkarıldığı mesajı gönderilen işçiler oldu. Bazı işçiler evleri basılarak hukuksuz ve keyfi bir biçimde gözaltına alındı, avukatlarıyla görüşmelerine izin verilmedi.

2 Mart'ta sabah vardiyasının işe girişi sırasında 50 işçinin turnikelerde kartı okunmadı. İşçilere disiplin soruşturması açıldığı ve soruşturma bitene kadar işyerine giremeyecekleri söylendi.

Şimdi iki vardiyanın karşılaşmasını istemeyen Reno yöneticileri vardiyaları 2 saat önceden fabrikadan çıkartıyor. Düzen, polisiyle, Türk-Metal'yle, patronuyla bir bütün halinde Reno işçisinin direnişini kırmaya çalışıyor, işçiler ise içeriye giren vardiyalarla ve dışarda bekleyenlerle birlikte direnişini sürdürüyor.

Geçtiğimiz Mayıs ayında yaptıkları eylemlerle sarı sendika esaretini yırtıp atan Reno işçileri bu yıl da örgütlülükleriyle AKP ve patronlara zor günler yaşatacak gibi görünüyor.

Suat Derviş: “Kıpkızıl bir komünist”

O KİMSENİN GÖLGESİNDE DEĞİL, PARTİSİ OLAN BİR KOMÜNİSTTİR. DIŞLANIR, YOK SAYILIR... YİNE DE, İNSANLARIN “HÜR VE EŞİT OLACAĞI” O GÜZEL GÜNLER İÇİN MÜCADELE ETMEKTEN VAZGEÇMEZ. BUGÜN, YAŞAM ÖYKÜSÜ VE ESERLERİYLE, YILDIZLARI ÖZGÜRCE SEYRETMEK İSTEYEN TÜM KADINLARI SELAMLİYOR DERVİŞ.

Baş eğmeyen kadınlar, insanlığın her döneminde, tarihten özenle silinmeye çalışıldı. Bu durum edebiyat tarihinde de hiç farklı değil. Türkiye özelindeyse; Cumhuriyet öncüsinden 1950'lere kadar olan dönemde ürün vermiş kadın yazarların eserlerine, antolojilerde hemen hiç rastlanmaz. Edebiyat tarihi sahnesinde, sadece, eserlerinde “milli imgelem” yaratan kadın yazarlar yer alabilmiştir. Komünist bir kadın, Suat Derviş, elbette bu tarih yazıcıları için makbul değildir. Görmezden gelme ise yalnızca resmi tarih yazıcılarının işi değildir. Derviş'in muhteşem “Fosforlu Cevriye”sini mecburen gören gözler, komünistliğine konu geldiğinde sınımsız kapanır. Fosforlu'nun yazarının bir komünist olduğunu anlatmak, kadınların aydınlanma mücadelesindeki özgün katkıları açısından da büyük kıymettedir. Suat Derviş bir komünisttir ve Fosforlu bu yüzden de Suat Derviş'indir.

BAŞINI EĞMEYEN KADIN

Suat Derviş, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışına ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna tanıklık eden bir aydındır; “Aydınlanma”nın, burjuvazinin elinde nasıl çürüdüğünü görür ve “insanlığın nihai kurtuluşu” olarak gördüğü sosyalizm mücadelesine omuz verir. TKP üyesidir Derviş ve “komünist faaliyetleri” sebebiyle hüküm giyer. Ancak 23 Temmuz 1972'de hayata gözlerini yumana dek, Nâzım Hikmet'in kendisine ithafen yazdığı *Gölgesi* adlı şiirde de dediği üzere, kimse ona “başını eğdiremez”.

Derviş, 1905 yılında, aristokrat bir ailenin ikinci çocuğu olarak dünyaya gelir. Ailenin isteği, annesi gibi “edebiyattan ve müzikten, belki de birazcık güzel sanatlardan anlayan, yabancı dil konuşan aydın bir Osmanlı kadını” olması yönündedir. Dönemin aydınların-

dan olan babası Dr. İsmail Derviş, kızını Alman Lisesi ya da Amerikan Koleji gibi bir okulda okutmak istese de, ailenin diğer fertleri buna karşı çıkar. “*Zaten oldukça başına buyruk olan bu kız, Batılı bir lise eğitimi görürse, artık 'zevceliği ve valideliği' tamamen unuttur*” gerekçesiyle, Kadıköy Numune Rüştiyesi'ne gönderilmesine aile fertlerince karar verilir. Suat Derviş daha sonra kız kardeşi ile birlikte yüksek öğrenim için Berlin'e gider. Ailenin hayallerinin tersine tam 4 kez evlenir ve anne de olmaz.

Suat Derviş'in gazetecilik ve yazarlık serüveni, 1921 yılında Nâzım Hikmet'in ona ait karalamaların, fıkraların ve mensur şiirlerin bulunduğu bir deste kağıdı, gizlice Alemdar dergisine vermesiyle başlar. Sırasıyla; *Son Posta*, *Tan*, *Haber* ve *Son Telgraf* gazetesinde çalışır. 1923 yılında Lozan Konferansı'nı izlemeye gider.

Tan gazetesinde çalışırken politik çekişmeleri izlemek üzere Sovyetler Birliği'ne gönderilmesi ve 1939 yılında *Haber* gazetesinde çalışırken, Sovyetlerin Moskova'da açtığı büyük ziraat sergisine davet edilmesi, Derviş'in hayatını önemli ölçüde değiştirir. İlerleyen yıllarda, bu gezilerdeki gözlemlerini anlatmak üzere kaleme aldığı *Niçin Sovyetler Birliği'nin Dostuyum* adlı bir kitabı basılır. Kitabın önsözünde, kendisine yöneltilen “Sovyetler Birliği hayranı” suçlamasını şöyle cevaplar: *Sovyetler Birliği'ne karşı olan dostluğum saklamağa lüzum görmediğim ve kemali cesaretle izhar ettiğim bir duygudur. Ve ben bu küçük kitabı..... bu dostluğun ne kadar haklı ve doğru olduğunu isbat etmek..... için kaleme almış bulunuyorum.*

Suat Derviş, 1940 yılında, TKP'nin politik çizgisinde yazılar yayımlayacak olan *Yeni Edebiyat*'in yayın komitesinde yer alır ve dergi için yazar ararken, Hasan İzzettin Dinamo ile yaptığı görüşmede dergiyi şöyle tanımlar: *İçinde ilahtık olsun diye bile gericilik olmayan bir*

sol dergi.

Bu derginin kadrosuna dönemin neredeyse bütün solcu aydınları katılır. Reşat Fuat Baraner, Sabahattin Ali, Abidin Dino, Attılâ İlhan, Nâzım Hikmet, Hüsamettin Bozok ve diğerleri. Derginin ömrü uzun olmaz elbet, gazeteciliğe ara verir Derviş. 16 yaşındayken başladığı yazarlığı ise hiç bırakmaz. Eserleri birçok Avrupa diline çevrilir. Eşi Reşat Fuat Baraner hapse girdikten ve kendisi de damgalı bir komünist olduktan sonra, takma adlarla, roman, öykü ve piyesler yazmaya devam eder. 1921'de ilk kitabı basılan Suat Derviş, ilerleyen yıllarda ilk romanlarını hayalci bulup, 1935'den sonra “toplumcu gerçekçi” romanın Orhan Kemal ile birlikte ilk örneklerini verir. Hatta kimi kaynaklarda, Orhan Kemal'in önünü açtığı iddia edilir. Romanlarının ağırlıklı olarak “hep özgür, hep başlarının dikine giden ve hep cesur davranan” kadınlara yer verir. “Yıldızları özgürce seyretmek isteyen” kadınların romanını yazar.

“BEN SUAT DERVİŞ'İM”

Yazdığı romanlarındaki karakterler gibi, kendisi de “kadın olmaktan” çekinmeyen Derviş, bu politik tutumun bir sonucu olarak (tutukluluk, sürgün ve yoğun baskı yıllarına rağmen) 1970 yılında Devrimci Kadınlar Birliği'ni kurar. Örgütlü mücadeleye inancını asla yitirmez. Birliğin kuruluş amacını “...kadınları bir araya toplamak, onların düşünce ve eylem birliğini kurarak halk kitleleri içinde, kadınların şerefli birer öncü durumuna gelmelerini sağlamak...” şeklinde tanımlar. Birliğin kuruluş toplantısında “TKP Genel Sekreteri Reşat Fuat Baraner'in eşi” diye tanıtılınca, derhal “Hayır. Ben yazar Suat Derviş'im!” diye karşılık verir ve ekler “Reşat Fuat Baraner'in eşi olmaktan da ayrıca gurur duyarım.”

Suat Derviş, kimsenin gölgesinde değil, partisi olan bir komünisttir. Dışlanır, yok sayılır. Yine de, insanların “hür ve eşit olduğu” o güzel günler için mücadele etmekten vazgeçmez. Bugün, yaşam öyküsü ve eserleriyle, yıldızları özgürce seyretmek isteyen tüm kadınları selamlıyor Derviş; Türkiye'nin aydınlık kadınlarına selam ediyor.

■ Burcu Başkonak

Kadının özgürleşmesi bahsinde ne okumalı?

KADININ KURTULUŞU İÇİN ARADIĞIMIZ ŞEY KONUSUNDA NE ÖZÜRCÜ NE DE ÖRTÜĞÜZ. DEVRİMİ ARIYORUZ, ENGELS'İN "KADININ TARİHSEL YENİLGİSİ" DEDIĞİ ANDAN SONRAKİ ARALIĞI ANCAK BÖYLE DERDEST EDEBİLECEĞİZ. DEVRİMİ ARARKEN DE OKUYACAK, MUHASEBE EDECEK VE POSTMODERN ÖNERMELERE AYAK DİREYECEĞİZ.

Kadın sorunu üzerine konuşmak artık daha geniş kalabalıkların işi. Takvimde gözlerinizi 8 Mart 1857'ye doğru hafifçe kaydırırsanız işçi kadınların hayatları pahasına ve aslında hayatları için vermiş olduğu kavganın sathından başlayabilirsiniz. Elbette öncesi de vardır bu kavganın, kadın hem göksel hem dünyevi, hem bakire hem fahişe olmalıdır; "İstediyimi olurum" diyen kadın haddini aşarak özne olmaya yeltenmiş, kötülüğün temsilciliğine soyunmuş, kendisine biçilen bu tutarsızlıklarla malul rollere girmeyeceğini beyan etmiştir. Kadınların iddiası, çarpışmaların tarihine işaret eder, azizelikten cadılığa geçişin bileti kesilmiştir.

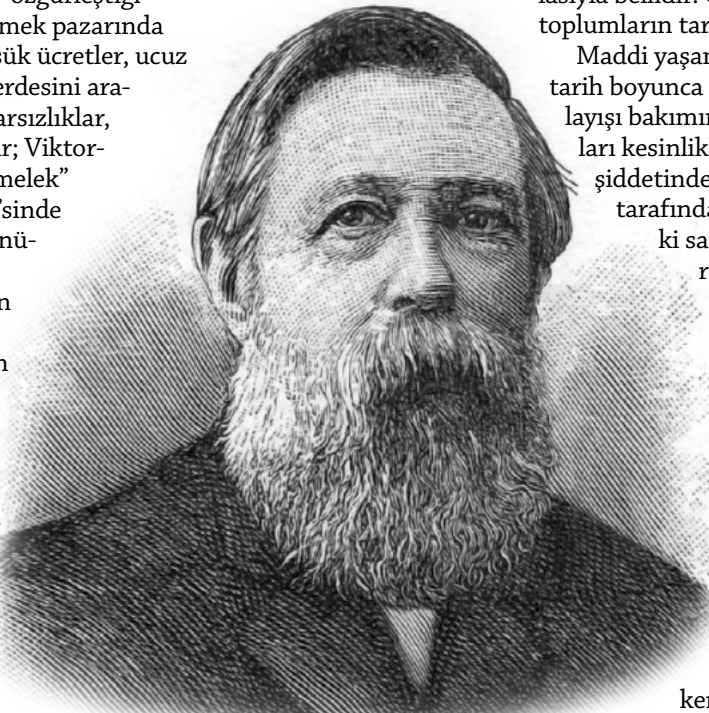
Yunan mitolojisinde de, Roma uygarlığında da, kadınlara doğanın karanlık yüzünün bahşedildiği görülür; toplumsal denetime kafa tutan kadınlar yalnız münasebetsiz değil aynı zamanda hain ve suçludur da. Kadın düşmanlığının tarihi eskidir, "artı ürün" insanlık tarihinde belirlediğinden beri de özgül biçimler göstererek var olmuştur.

Kapitalizm, emeğin 'özgürleştiği' evre ise, kadınlar için emek pazarında alanın genişlemesi, düşük ücretler, ucuz emek, esnek çalışma perdesini aralar. Üstelik bu evre kararsızlıklar, geçişkenlikler barındırır; Viktorya döneminin "evdeki melek" figürü, New York 1857'sinde zehirli sarmaşıklara dönüşür.

Peki ataerki, miladın öncesine sarkıldığında dahi, değişen toplumun değişmeyen tutkalı mıdır? Erkek her toplumsal yapıda, değişen üretim ilişkilerine karşın aklı temsil ederken, kadınlar irrasyonel ve uğursuz mudur?

ENGELS HAKSIZ MIYDI?

Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni

Engels

kadının tarihsel yenilgisini kavramak için, içerdiği ayrıntılı bilimsel verilere karşın olağandışı acıcılıkta bir temel kitaptır. Engels, Amerikalı antropolog Morgan'ın Eski Toplum kitabındaki verilere dayanarak, emeğin ve toplam emek ürününün ulaştığı gelişkinlik aşamasının, toplumun edindiği servet birikiminin, kan bağının baskın etkisini zayıflattığını söyler. Yeni toplumsal ilişkiler, kan bağının etkisiyle şiddetlenen emek üretkenliğinden doğar ancak ailenin tarih içindeki gelişimi, iki cins arasındaki evlilik ortaklığı çerçevesinin giderek daralmasına dayanır. Servetin birikimi ise miras sorununu ortaya çıkarır ve soy zincirinin analık hukukuna göre hesaplanması "bölüşümü" bir karmaşaya çevirir. İşte bu noktada Engels'in "insanlığın tanıdığı olduğu en köklü devrimlerden biri" dediği şey gerçekleşir ve "kadın cinsinin tarihi yenilgisi" olarak tanımlanan analık hukukunun ilgası gerçekleşir. Engels bu dönüşümü sade olduğunu iddia edemeyeceğimiz bir dille, ama macera üslubunu belirginleştirerek anlatır. Alman komünistin safı fazlasıyla bellidir. Çünkü bu yenilgi, sınıflı toplumların tarihine paraleldir.

Maddi yaşamın üretiminin kadının tarih boyunca nerede durduğunu açıklayışı bakımından, Engels'in yazdıkları kesinlikle bir temel bilgi kitabı şiddetindedir. Başka yorumcular tarafından antropolojik verilerdeki sapmalar gerekçe gösterilerek "mahkûm edilen" ise aslında Engels değildir. Bu saldırı, komünistlerin dünyayı yorumlama yeteneğinin, beraberinde dünyayı değiştirme iddiasını getirdiğinin bilinmesinden ötürüdür.

ENGEL'TEN SONRASI TUFAN MI?

O halde tartışma bitti mi? Aksine, başlar-ken söylediğimiz gibi kadın sorunu artık geniş kalabalıkların

göz hapsinde. Uluslararası haber portalının neredeyse hepsinde bir "kadın" kategorisi var, yalnızca kadınların yazarı olduğu feminist portallar, hatta haber ajansları bulunuyor. Sivri dilli, bazen eğlenceli bazen gerçekten iyi yazılmış öyle çok makale ya da haber içeriğiyle karşılaşıyorsunuz ki bunun için arama motorunda birkaç saniye yeter. Ama yetmeyen şeyler var...

Sınıf ve cins arasında bir çelişki var mı? Avrupa komünisti Beatrix Campbell'ın buna yanıtı "Birleşirsek yeniliriz" olmuştur bundan on yıllar önce. Yenilen işçi sınıfının üzerinde, bir de parçalanma bulutu dolaşiyor, ataerki teorisi kadının ezilmesini anlamak için anahtar oluyordu. Campbell ve beraberindeki-ler, erkeklerle aynı saflarda buluşmaya ihtimal vermek bir yana tahammül dahi edemiyordu. İşte burada kitaplımıza bir İngiliz'i davet edebilirsiniz. Cinsiyet, Sınıf ve Sosyalizm kitabında Lindsey German, değişen aile dinamiklerini, emeğin cinsel iş bölümünü ve özgür-

lükler alanında sıkışma yaşayan kadın mücadelesini “doğrultan” bir hatta değerlendiriyor. Kadın özgürlüğünü arayanlar için sosyalizmi örgütlemek dışındaki tüm alternatiflerin çıkmaz sokak olduğunu söyleyen German’ın Stalin’le meselesine ise, birkaç sayfa gözlerinizi yummak zorunda kalacaksınız.

Devam edelim... AKP’li yıllar, müzmin bir gerçeğin peşimizi bir gün dahi bırakmadan kendisini dayatışına tanık etti hepimizi. Evet ailenin ve mülkiyet yapısının merkezinde kadının bedenine,

davranışına dönük bir denetim kaygısı yer alıyordu. Dinselleşme ise ‘geleneksel’ kılınan kadınlık ve erkeklik rollerinin güçlendirilmesine, anneliğin, ev kadınlığının, mütedeyyin kadının yüceltilmesine alan açarak bu denetimi ‘doğal’ kisvesine büründürüyordu. Dinsel kimlik politikaları ve erkek egemenliğinin kadınlarca içselleştirilmesi açısından Tarihin Cinsiyeti, yazarı Fatmagül Berktaş’ın türban konusundaki yaklaşımını aşan önermeler barındırıyor. Berktaş’ın işaret ettikleri laik bir kamusal alanın

olmadığı yerde, dayanışma ve hoşgörü çağrısının nasıl yavanlaşabileceğine hatta kendimizi farklılıkların içine hapsedme eğilimini doğuracağına işaret ediyor, kimlik alıçışlığı yapmıyor.

Kitap bunun ötesinde, toplumsal cinsiyete sahip kadın ve erkeklerin dünyasında, cinsiyetlendirilmiş bir tarihin peşine düşüyor. Suat Derviş’i, Behice Boran’ı ve 15. yüzyılın cadı ilan edilen kadınlarının kısa öykülerini tanıyoruz.

SOVYET DENEYİNE NASIL BAKMALI?

İnsanlığın nefes aldığı, büyüdüğü, boyunun fezaya erdiği o eşsiz aralık kadınlar için ne ifade etti? Öyle ustaca ve nitelikli sahtekârlıkların, kara çalmaların konusu edildi ki, Batılı kaynaklara biraz inansanız, sosyalizm deneyiminden yüz çevirmeniz işten bile olmaz. Özbekistan’daki peçe karşıtı “Hücum” kampanyası bir kolonyalist deneyim, Anayurt Savaşı’na katılan kadınlar militanist özelemlerin dışavurumu dahi oldu antisovyetik kalemlerde.

O halde Rusya’da 1917 Sosyalist Ekim Devrimi ve Kadınların Kurtuluşu’na, Gül Özgür’ün çok sayıda belgeyi derleyerek yazdığı kitaba geliyoruz. Özgür’ün onlarca belgeyle aktardığı deneyim, Sovyet iktidarının kadınların kurtuluşunun bir ön şartı olarak gördüğü ev ve bakım işlerinin toplumsallaştırılmasını, evlilik yasalarına müdahale edilerek kadının korunmasını, politik yaşamda kadınların konumunun geliştirilmesini, Jenotyel deneyimini, Doğu cumhuriyetlerinde kadınların özgürleşme öyküsünü ve tüm bu müdahalelere ayak direyenler komünistler olduğunda dahi mutlak bir gericilikle yaftalanıp mahkûm edilmelelerini okumak için eşsiz bir kaynak.

ATEŞİ ÇALMAK İÇİN

Bahsetmeden geçmek olmaz: Ateşi Çalmak’ı okumak için geç kalındığı asla düşünmeyin. “Marx’ın yaşam öyküsü neden şimdi bu listeye girdi” diye düşünmeyin; o öykünün içinden geçen kadınların sayısı öyle çok ki... Ve bir kurgu olmanın çok ötesinde, büyük bir gerçeklikle orada duruyorlar. Mücadele eden, yoksulluğa, kovuşturmalara göğüs geren, büyük tarihsel öneme haiz özneler hepsi. Muhtemel ki bizim onları biraz daha dikkatle görmemizi, kalın kitaplar fobisinden arınarak okuduğumuz bu serinin içinden, yeni okuma başlıkları olarak çıkmayı bekliyorlar.

Bitirirken mutlaka söylememiz gereken ise şu; kadının kurtuluşu için aradığımız şey konusunda ne özürücü ne de örtüçüz. Devrimi arıyoruz, Engels’in “kadının tarihsel yenilgisi” dediği andan sonraki aralığı ancak böyle derdest edebileceğiz. Devrimi ararken de okuyacak, muhasebe edecek ve postmodern önermelere ayak direyeceğiz. Yeni sıfatlara filan ihtiyaç duymayacak, kadını özgürleştirmek için komünist olmanın ön koşul olduğunda ısrar edeceğiz.

■ Evrim Gökçe

Okuma listesi

- Friedrich Engels, **Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni**, Sol Yayınları, 15.baskı, 2010
- Lindsey German, **Cinsiyet, Sınıf ve Sosyalizm**, Babil Yayınları, 1.Basım, 2006
- Fatmagül Berktaş, **Tarihin Cinsiyeti**, Metis Yayınları, 4.Basım, 2012
- Gül Özgür, **Rusya’da 1917 Sosyalist Ekim Devrimi ve Kadınların Kurtuluşu I-II**, Dönüşüm Yayınları, 1.Basım, 1993
- Galina Serebryakova, **Ateşi Çalmak I-V**, Evrensel Basım Yayın, 2005

Forbes'un zenginleri, AKP'nin yandaşları

HER YILIN İLK AYLARINDA OLDUĞU GİBİ BU YIL DA FORBES DERGİSİ, TÜRKİYE'NİN EN ZENGİN İLK 100 PATRONUNU AÇIKLADI. AÇIKLANAN TABLO, 13 YILLIK AKP İKTİDARI İLE İYİ İLİŞKİLER İÇİNDE OLAN TEKELLERİN TABLOSU DA AYNI ZAMANDA.

AKP'nin iktidarda olduğu dönemde, "Türkiye'nin en zengin patronları" listesindeki isimler, her geçen yıl yerlerini daha da sağlamlaştırıp AKP hükümetleriyle bağlarını daha da sıkılaştırdılar. 100 kişilik listede isimlerin yerleri değişmiş olabilir en fazla, üç sıra geriye düşmüş, beş sıra ileriye yükselmiş olabilir. Değişmeyen tek gerçek ise ülkenin tüm varlıklarını, zenginliklerini, yönetimini, kurum ve kuruluşlarını bir ağ gibi saran, ele geçiren, inisiyatifine alan şebekenin bu listedeki isimler olduğu.

AKP iktidarı süresince bu listenin gediklileri gerçekten de hiç değişmedi: Ülker, Özyeğin, Zorlu, Koç, Sabancı, Ağaoğlu, Eczacıbaşı, Ciner, Doğan, Çalık, Cengiz ve diğerleri...

TÜSİAD'ın yer yer ve zaman zaman Tayyip Erdoğan'la "ters düşükleri" ya da Erdoğan'ın bazı konuşmalarında listedeki bazı patronlara "ayar veriyor" görüntüsü hiç kimseyi yanıltmamalı. Büyük holdinglerin lehine her türlü yasa, yönetmelik, düzenleme, genelge, kanun hükmünde kararname; bazen doğrudan, bazen üçlü kararnamelerle, bazen torba yasaların içine gizlenerek şu veya bu şekilde AKP tarafından çıkarıldı. Bundan kimsenin kuşkusunu yok.

AKP karanlığının arkasındaki en önemli gücün, "En Zenginler Listesi"ne giren Türkiye burjuvazisi olduğu artık su götürmez bir gerçek. TÜSİAD burjuvazisi, AKP'li yıllarda gücüne güç, kârına kâr, rantına rant katmıştır.

Rakamsal veriler, bugün kamu dışı milli gelirin yarısının TÜSİAD üyesi yaklaşık 4 bin şirkete ait olduğunu gösteriyor. AKP'nin 2010'a kadar yaptığı 36 milyar dolarlık özelleştirmenin yüzde 80'inin TÜSİAD üyesi 13 holdinge yapıldığı, başka bir deyişle kamusal varlığın 13 patrona peşkeş çekildiği kayıt altındadır.

Bu listeye giren isimlerin TÜSİAD üyesi mi, MÜSİAD üyesi mi, TUSKON üyesi mi olduğunun hiçbir önemi yok. Çünkü "Türkiye'nin En Zengin 100 Kişisi" listesindekiler, kopmaz ve bazen de görünmez

bağlarla, direksiyonunda 13 yıldır AKP'nin olduğu devlet aygıtına bağlıdır.

Her holding için onlarca örnek verilebilir elbette... Ama Artvin'deki maden faaliyeti nedeniyle adı son haftalarda çok anılan ve "Türkiye'nin En Zengin 100 Kişisi" listesine 2015'te 59'uncu sıradan giren Mehmet Cengiz örneğine yakından bakalım: Asıl faaliyet alanı inşaat olan Cengiz Holding, AKP ve Tayyip Erdoğan ile olan yakın ilişkilerinin de yardımıyla çok sayıda ihaleyi kazanmıştır. Bu holdingin İSO'nun en büyük 500 şirket içinde yer almasını sağlayan en önemli yatırımı, 2005 yılında özelleştirilen Eti Alüminyum A.Ş. ile İSO 500 listesine 2005'te 347. sırada, 2007'de ise 171. sırada dahil olan Eti Bakır A.Ş.'dir. Ayrıca enerji alanında da çok sayıda ihale kazandırılmış olan bu holding, iki doğalgaz dağıtım şirketini de bünyesinde barındırmakta.

Artvin'de altın çıkarmak için yöre halkının başına bela olan Cengiz

Murat Ülker

Holding'in arkasında AKP hükümeti tüm kararlılığıyla durmaktadır.

Cengiz Holding sadece güncel bir örnek. Forbes Dergisi'nin listesine giren ilk 100 zengin de, ondan sonra gelen yüzlerce zengin de AKP iktidarıyla ilişkilerini göstermek, kanıtlamak, gözler önüne sermek mümkün.

Mustafa Koç'un ölmeden bir gün önce Tayyip Erdoğan'la buluşup gayet samimi bir atmosferde Davos'a dair değerlendirmelerde bulunduğu gerçeği, Koç'un öldüğü hafta en çok konuşulan konulardan biriydi örneğin.

Forbes Dergisi'nin en zengin patronlar listesine aldığı isimler ile AKP iktidarı arasında kopmaz, sıkı, çelikten bağlar vardır. Çünkü TÜSİAD burjuvazisi AKP demek, AKP ise TÜSİAD burjuvazisi demektir.

Bu yıl da Forbes'in "En Zengin 100 kişi" listesi kimseyi şaşırtmadı; çünkü listeden AKP yandaşları ve yanaşmaları çıktı!

Ya da tek cümleyle özetleyelim: Forbes listesinden, "Tekellere ve tarikatlara dayalı islamofaşist sermaye diktatörlüğü" adlı karanlık yapının asli unsurları çıktı.

■ Ahmet Çınar

Bu adam deli mi?

HERHALDE ANCAK BİR RUHSAL DENGESİZLİK SORUNU OLAN BİRİSİ BÖYLE DAVRANIR DİYE DÜŞÜNÜYÖRLER, AMA MESELA BAŞKA. ERDOĞAN BİR KARŞI DEVRİMCİ VE BUNUN GEREKLERİNİ YERİNE GETİRİYOR.

Anayasa Mahkemesi yaklaşık 3 aydır içerde tutulan Cumhuriyet'in genel yayın yönetmeni Can Dündar ve Ankara muhabiri Erdem Gül'ü, hak ihlaline uğradıkları gerekçesi ile yaptıkları bireysel başvuruyu haklı bularak tahliye edince, konu ülkenin gündemine oturdu.

Asıl fırtına ise Erdoğan'ın 2 gün bekleyip yaptığı açıklamadan sonra koptu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Fildişi Sahili'ne yapacağı ziyaret öncesi Atatürk Havalimanı'nda gazetecilerin sorularını yanıtlarken "Anayasa Mahkemesi bu şekilde bir karar vermiş olabilir. Ben Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu karara sadece sessiz kalırım, o kadar. Ama onu kabul etmek durumunda değilim. Verdiği karara uymuyorum, saygı da duymuyorum." deyince ülke bir anda bu sözlere odaklandı.

2 günlük süre içinde AYM'nin kararına memnuniyet duyduğunu açıklayan bazı AKP'li vekiller, Erdoğan'ın sözleri sonrası hemen çark etti. Örneğin; tahliye için "sevindirici bir haber" diyen AKP Grup Başkanvekili Bülent Turan, Erdoğan'ın açıklamasından sonra Anayasa Mahkemesi'ni eleştirerek "yetki gaspı" yapmakla suçladı. Bu çark edişler AKP'lilerin omurgasızlıklarını bir kez daha kanıtlanmasından değil, ama artık bir akıl ortaklığını taşımakta güçlük çektiklerini göstermesi açısından önemli. Erdoğan AYM çıkışının zamanlamasını yurtdışı ziyareti öncesine denk getirerek buralarda yokken bile onu konuşalım istiyor olabilir, işin diğer tarafında ise kendisine atılmış bir gol olarak gördüğü AYM kararına yüksek perdeden bir çıkış yapmaması halinde AKP'lilerin bu konuda verecekleri tepkiye güvenmemesi var. Erdoğan tekkeledeki dağılmayı idare etmek için eli hep yükseltiyor.

Bunlar işin bir tarafı. Diğer ve daha çok tartışılan kısmında ise devletin başının, en yüksek yargı organının aldığı karara "uymayacağını" ilan etmesi var. Çoğu yorumcu bu açıklamaları hukuk devleti açısından kabul edilemez

bularak, Erdoğan'ın ne kadar sakıncalı ve tehlikeli bir açıklamaya imza attığını açıklama yoluna gitti. Hatta Erdoğan'ın, yetki ve görev alanına girmeyen bir konuda "karara uymuyorum" demesinin bir karşılığı olmadığını falan açıklamaya çalıştı. Sanki Erdoğan yetki ve görev alanını gözetemiyor, buna göre hareket eden biriymiş gibi.

Oysa Erdoğan'la sonuç alıcı bir mücadelenin yolunun buradan geçmediğinin artık anlaşılması gerekmiyor mu? Tabii gerçekten mücadele isteyenler için söylüyoruz bunu. Muhalefetin tarihi trajedisi tam da burada yatıyor. CHP'li Arif Ekinci'nin 4 partiye "Erdoğan'ı psikoloğa götürelim" teklifini götürmesi de işte buradaki yanlış anlamamanın ürünü. Herhalde "ancak bir ruhsal dengesizlik sorunu olan birisi böyle davranır" diye düşünüyor, ama mesela başka. Çünkü Erdoğan, aksini iddia etmek için güçlü kanıtlar olsa da, ruh hastası olduğu için yapmıyor bunları; ya da bunun gerçek olup olmadığının bir önemi yok tartışmamızda. O bir karşı devrimci ve bunun gereklerini yerine getiriyor.

Bir karşıdevrimci olarak
1. Cumhuriyet'i herhalde yasal mevzuatı gözetecek, enkaza çevirmeyecekti. Bu her başlıkta böyle oldu; laiklik çözüldükten de, kurum ve kuruluşlar tasfiye edilirken de, binlerce insan hapislere tıklarken de... Kafası düzenin sınırlarına hapsolmuş politikacıların Erdoğan'ı ve gerici rejimini geriletebilmesi, onun yöntemlerini anlaması bu nedenle mümkün değil. İşte bu yüzden her gün el yükselten Erdoğan için "herhalde deli" diyorlar, değil!

Ama mecbur...

Başbakanlığının ilk gününden bu yana da muhalefetin anlamadığı ya da anlamak istemediği bu. Gücünü taşıdığı bu misyondan alan, yeri geldiğinden her türlü kuralı hiçe sayabilen Erdoğan'la, onun deyişiyle, "mevzuat amca" düzlemine sıkışarak mücadele etmenin mümkünatı yok

■ Volkan Algan

Müslümanların çelişkilerini laiklik çözemez

Özgür Şen

Laik bir ülkede dinsel olanın toplumsal ve siyasal alanı düzenlemesine asla izin verilmez. İnanç ve ibadet hürriyeti de ancak bu çerçevede uygulanabilir. Bu şekilde yazıldığında akla yatkın ve basit görünen bu ilkelerin yaşama geçirilmesi ve uygulanmasında gerçek zorluklar var. Üstelik bu zorluklar laiklik için verilen mücadelenin kendisiyle de doğrudan ilişkili. Bu ilkelerin somut olarak nasıl uygulanacağını bilmeden neye karşı nasıl mücadele edileceği belirsizleşiyor çünkü.

Zorluğun kaynağında laiklik ilkesinin nasıl ortaya konulduğu değil, inancın doğası var. Çünkü her dinsel inanç doğası gereği, şiddeti ve ölçeği değişse de, toplumsal ve siyasal alanı düzenleme iradesini taşır. Din toplumsal ve siyasi bir olgudur ve kendi haline bırakılan ya da müdahale edilmeyen dinsel düşünce, toplumsal ve siyasi alana yayılma eğilimindedir. Laiklik için verilen mücadele de, buna karşılık olarak, bu yayılma eğilimini durdurmak zorundadır.

Dinsel olanın doğal eğilimlerine karşı çıkmanın tutarlı olan tek yolu da neyin inanç ve ibadet özgürlüğü kapsamında ele alınacağını dinin kendisine bırakmamaktır. Bu soru dinsel olandan yola çıkılarak cevaplanamaz. Siyaset ve teoloji burada yollarını ayırırlar. İnanç ve ibadet özgürlüğünün kapsamına karar verecek olan, dinsel değil laik unsurlardır. Bu tartışma teolojik bir zeminde değil seküler bir zeminde yürütülebilir.

Mesela, bir kadının nasıl bir inanç doğrultusunda ne giyeceği yalnız kendisini ilgilendirir, ama kadınların toplumsal yaşantıdaki yerleriyle ilgili hiçbir tartışma dinsel referanslarla yapılamaz ve dolayısıyla kamusal alanda görev yapan bir kadının ne giyeceği tartışması dinsel bir tartışma değildir. Kimenin kendi inancı doğrultusunda kamunun çıkarlarını tehlikeye atma hakkı olmadığı gibi, kimin nasıl yaşayacağına karışma hakkı da yoktur.

Bir insan inancı gereği içki içmeyebilir, ama kimin nasıl içki içeceği dinsel bir tartışma değildir. Yine isteyen yaratılışa inanmakta özgürdür. Ancak ders kitaplarında evrim teorisinin yanında veya yerine yaratılışa dair bir anlatıya yer verme talebi teolojik bir tartışmanın konusu olamaz. Bunlar aynı kategoride değerlendirilecek olgular değildir ve yaratılış anlatıları bilimsel olguları veri almak zorunda olan ders kitaplarına giremez.

İnancın, bilimle ya da toplumsal yaşantıya yön verecek olan insanlığın evrensel değerleriyle çeliştiği, bunlara ters düştüğü anlarda, bu çelişkileri çözmek ise tam tersine teolojinin görevidir.

Örneğin, dünyanın güneş etrafında dönmemesinin dinsel olanı ilgilendiren kısmıyla ilgili problemleri, kutsal kitapta buna yer verilmiş olmasıyla ilgili teolojik çelişkileri çözen bilim değil, bizzat dinin kendisidir. Dinsel düşünce, bu ve buna benzer pek çok bilimsel olguyu kabul etmenin ve sindirmenin bir yolunu bulmuştur. Tıpkı, pek çok olgu ve veriyi kabul etmemenin bir yolunu bulduğu gibi... Bilimsel olgularla dinsel inancın arasındaki bitmek bilmez çelişkilerin çözüm anahtarı yine dindedir.

Bilimsel düşünce bu noktada dinselliğe yardımcı olamaz, çünkü esneme şansı olmadığı gibi inanca yol gösterme, dindarların nasıl inanacaklarını söyleme gibi bir şansı da yoktur. Benzer bir şekilde toplumsal veya siyasi alanda dinsel inançların karşılaşacağı çelişkilerin çözümünde siyaset dinsel olana taviz veremez, onunla uzlaşamaz... Laiklik ilkesi yalnızca toplumsal ve siyasi alana girmemesi için dinsel olana çekilecek sınırı belirler. Üstelik bu sınırın yeri bir tartışma konusu da değildir, tartışılacak olan mücadelenin kendisi, dinsel olanın bu sınırın gerisinde nasıl tutulacağıdır.

Bu sınırın dinsel inançlarla çelişkiler içermesi ise neredeyse bir kuraldır. O sınırın öte yanında, dinselğin tarafında, inancın bu çelişkilerle birlikte nasıl var olacağı, dinin kendi iç tartışmasıdır.

"Sayın Diyanet İşleri Başkanımız Mehmet Görmez hocamız Bakanlar Kurulu'na Türkiye'deki diyanet hizmetleriyle ilgili bir brifing verdi. (...) Burada Türkiye'deki din hizmetleri, din hizmetlerinin değişen kültürel-sosyolojik şartlara göre yeniden gözden geçirilmesi, özellikle doğu ve güneydoğudaki gelişmeler çerçevesinde din hizmetlerinin daha etkin hale getirilmesi için yapılacaklar konusunda önemli bir görüşme yapmış olduk."

Hükümet Sözcüsü Numan Kurtulmuş, Diyanet İşleri Başkanı'nın katıldığı Bakanlar Kurulu toplantısı sonrasında yaptığı açıklamadan

1 MART 2016

KOMÜNİSTLERİN YANITIDIR:

ERDOĞAN'A HALİFELİK, MEHMET GÖRMEZ'E ŞEYHÜLİSLAMLIK: RÜYANIZDA GÖRÜRSÜNÜZ

Diyanet İşleri Başkanı, Bakanlar Kurulu toplantısına girdi.

Hükümet sözcüsünün açıklaması, başkan Mehmet Görmez'in bakanlar kuruluna "brifing" verdiği.

Oysa, uzun süredir Görmez devlet yönetiminde bakanların hepsinin üstünde duruyor.

Erdoğan'ın başbakanlık yaptığı dönemde, koridorlarda bakan dövdüğü artık sır değil.

Mehmet Görmez'in statüsü hiç böyle değil.

Zaten Fatih Kanunnamesi ile birlikte Şeyhülislamlık da Osmanlı'da vezirlerin üstüne çıkmıştı.

Diyanet'in 2016 yılı bütçesi 6.5 milyar. Yıl sonunda "yine bitirdik bütçeyi, aman ek ödenek" demezlerse... **Diyanet 2002 yılında 500 milyon alıyordu. 14 yılda 13 katına çıktı!**

14 yıl önce ülkenin gündeminde diyanetin fetvaları yoktu. Şimdi "babanın öz kızına şehvet duyması haram değildir" fetvasıyla ülke gündemini bombalayabiliyor.

Diyanet İşleri Başkanlığı, ülke siyasetinin hemen bütün alanlarında söz ve etki sahibi olmuş durumda.

Dış politikada da böyle. Numan Kurtulmuş'un yaptığı açıklamaya bakılırsa, artık "doğu ve güneydoğudaki

gelişmeler" de Diyanet'in ilgi alanında. Daha doğrusu hükümet artık Kürt sorununda da kilidi Diyanet'e çözdürmeyi amaçlıyor.

Bunlar bir açıdan ülkemiz için, laiklik ve ilerleme için kabus sayılacak gelişmeler.

Ama vız gelir!

İslam coğrafyasında büyük Osmanlı'nın yeniden inşası için bismillah dediler, üç kıtadan gelme cihatçıları silahlandırdılar... Suriye'de halkın köteğini yediler, oturdular.

"İslam birliği"nin Türkiye'nin iç sorunlarını çözeceği, "milli birliği" sağlayacağı saçmalıkları da artık kimseye inandırıcı gelmiyor.

Diktatör bozuntusunun hayalleri boş. Şeyhülislam'ın inayetiyle başaracağı hiçbir şey yok.

Tayyip'in başkanlık hayalleri de, Görmez'in şeyhülislamlık kariyeri de çok yakında tarih olacak.

Bakanlar Kurulu toplantılarına üfürükçüleri, medyumları, büyücülerini almaya başlasalar yeridir.

Yapılmamış şey de değil bu ülkede...

iletisim@kp.org.tr

www.kp.org.tr

/kpninsesi

KOMÜNİST PARTİ